

2016

Tuarascáil Bhliantúil agus Cuntais

An tÚdarás Árachas Sláinte
The Health Insurance Authority

An tÚdarás Árachas Sláinte

Teach na Canálach, Bóthar na Canálach, Baile Átha Cliath 6.

Íosghlao: 1850 929 166

Teil: (01) 406 0080

Facs: (01) 406 0081

Ríomhphost info@hia.ie

Suíomh Gréasáin: www.hia.ie

Is an muileann páipéir ina n-úsáidtear laíon adhmaid as foraois inbhuanaithe mharthanach a foinsíodh an páipéar a úsáideadh chun an tuarascáil seo a phrionáil. Níor úsáideadh clóirín sa phróiseas tuartha.

1	Ráiteas an Chathaoirligh	2
2	Baill agus Lucht Bainistíochta an Údaráis	4
	Baill	4
	Feidhmeanna an Údaráis	6
	Bainistíocht	7
3	Feidhmeanna an Údaráis	9
3.1	Rialáil	11
3.1.1	Struchtúr Rialála an Mhargaidh	11
3.1.2	Forbairtí Rialála sa bhliain 2016	11
3.1.3	Scéim na hÉireann um Chothromú Fiontar	12
3.1.4	An Ciste um Chothromú Fiontar	14
3.1.5	Clár na nGnóthas Sochar Sláinte	14
3.1.6	Clár na gConarthaí Árachais Sláinte	14
3.2	Taighde agus Comhairle	16
3.2.1	Faireachán a Dhéanamh ar an Margadh Árachais Sláinte	16
3.2.2	Taighde Coimisiúnaithe ar an Margadh Árachais Sláinte	18
3.2.3	Taighde coimisiúnaithe eile	19
3.2.4	Comhairle	19
3.3	Leas Thomhaltóirí	20
3.3.1	Ceisteanna agus Gearáin ó Thomhaltóirí	20
3.3.2	Suíomh Gréasáin	21
4	Gnóthaí Corparáideacha	22
4.1	Straitéis	22
4.2	Rialachas Corparáideach	23
4.3	Acmhainní	27
5	Tuarascáil Bhliantúil agus Cuntais 2016	28
5.1	Tuarascáil agus Cuntais An tÚdarás Árachais Sláinte don bhliain ón 1 Eanáir 2016 go dtí an 31 Nollaig 2016	28
5.2	Tuarascáil agus Cuntais An tÚdarás Árachais Sláinte don bhliain ón 1 Eanáir 2016 go dtí an 31 Nollaig 2016	47
6	Aguisíní	60
	Aguisín A - Staitisticí a bhaineann leis an Margadh Árachais Sláinte Phríobháidigh in Éirinn, 2016	60
	Aguisín B - Éagsúlacht éilimh de réir aoise	62
	Aguisín C - Struchtúr Aoise an Mhargaidh	63
	Aguisín D - Clár na nGnóthas Sochar Sláinte amhail an 31 Nollaig 2016	64
	Aguisín E - Freastal ar Chruinnithe de chuid an Údaráis sa bhliain 2016	65
	Freastal ar Chruinnithe Iniúcháireachta an Údaráis le haghaidh 2016	65
	Aguisín F - Rátaí Cothromú Riosáí	66
	Aguisín G - Staitisticí maidir leis an Rátáil Phobail Saoil	69

De réir Alt 33(2) den Acht Árachais Sláinte, 1994, tá áthas orm Tuarascáil Bhliantúil agus Cuntais an Údaráis Árachais Sláinte (“an tÚdarás”) don bhliain dar críoch an 31 Nollaig 2016 a chur i láthair.

Comhlíonann an tÚdarás roinnt feidhmeanna maidir leis an margadh árachais sláinte príobháideach in Éirinn, margadh a bhfuil a chóras rialála bunaithe ar phríomhphrionsabail ghradú pobail, rollú oscailte, clúdach saoil agus íosmhéid buntáistí. Le linn 2016, mar thoradh ar fheabhsuithe sa mhórgheilleagar is amhlaidh gur tháinig méadú sa bhreis ar na huimhreacha a bhí faoi árachas go dtí 2.15milliún (46% den phobal) faoin 31 Nollaig, méadú de 30,000 i gcomparáid leis an mbliain roimhe. Sa dá bhliain a tháinig romhainn mar gheall ar fhás i gcúrsaí fostaíochta, laghdú i gcúrsaí imirce, rátaí daoine fásta óga agus aicmiú pobail shaoil a thabhairt isteach is amhlaidh gur chuidigh sé seo leis an treocht a bhíodh ann roimhe d’uimhreacha ag laghdú ó bhí an margadh i mbarr réimse ag 2.30m i Nollaig 2008.

Aithníonn an tÚdarás go mbíonn sé doiligh ag custaiméirí a mbealach a dhéanamh tríd an margadh i ngeall ar na leaganacha éagsúla de tháirgí atá ar fáil agus an ráta a ndéantar na táirgí nó a bpraghasanna a nuashonrú. Mar chomhartha de leibhéil ghníomhaíochta, rinne an tÚdarás athbhreithniú ar bhreis agus 1,150 sampla de chonarthaí nua nó athbhreithnithe i rith na bliana, agus mhéadaigh líon na dtáirgí atá ar fáil ó 360 go 373.

Tá tábhacht mhór ag baint le huirlis chomparáide an Údaráis, www.hia.ie/ci/health-insurance-comparison toisc go n-éascaíonn sé do thomhaltóirí comparáid a dhéanamh idir na táirgí uile atá ar fáil sa mhargadh, agus cuireann sé an cuardach in oiriúint chun a riachtanais a shásamh. Tá sé seo mar chuid d’fheidhm an Údaráis chun eolas a sholáthar don tomhaltóir, agus tríd seo freisin is féidir leis na tomhaltóirí ceisteanna a thógáil go díreach, mar shampla, maidir le hábhar imní faoi árachóirí a athrú, nó tréimhsí feithimh nó aicmí pobail saoil. Cuireann an tÚdarás eolas ar fáil freisin trí bhealaí eile ar nós na meán cumarsáide, leabhráin eolais a dháileadh ar thomhaltóir, agus ábhar a théann le ráitis athnuachana a gcuireann árachóirí amach.

Ó Shamhain 2016, go dtí go luath in Eanáir 2017, thug an tÚdarás faoi fheachtas fógraíochta ar an raidió, ar an teilifí, go digiteach agus trí mheáin eile. Ceapadh an feachtas lena chur in iúl do thomhaltóirí an tábhacht a bhaineann le hathbhreithniú a dhéanamh ar a bplean sula ndéanann siad é a athnuachan agus chun feasacht ar ardú ar an uirlis atá ann le comparáid a dhéanamh idir pleananna. Le linn an fheachtais, tháinig ardú suntasach ar líon na gcuairteoirí ar láithreán gréasáin an Údaráis.

Is éard is cuspóir leis na Rialacháin Mionsochar ná taca a chur faoin margadh ionas go sonraíonn siad an leibhéal is bunasaí sochar nach mór teach as gach táirge. Níor tháinig aon athrú ar na bunleibhéil sochar seo ó osclaíodh an margadh amach le haghaidh iomaíochta 20 bliain ó shin. Creideann an tÚdarás dá ndéanfaí athbhreithniú ar na Rialacháin go bhféadfaí laghdú bheith ar réimse na dteicnícíochtaí trína mbíonn árachóirí ag iarraidh tomhaltóirí a roinnt agus praghasanna táirgí a éagsúlú de réir aoise. Is féidir leis an roinnt seo an bonn a bhaint ó phrionsabal rátáil phobail don mhargadh ina iomláine, cé nach mór d’árachóirí ráta prímhe aonair a chur i bhfeidhm le haghaidh gach táirge, beag beann ar aois, ar insnce ná ar stádás sláinte an áracháí.

Tá an tÚdarás freagrach as an Scéim um Chothromú Fiontar a riar agus a chothabháil, rud atá ríthábhachtach don rátáil phobail, agus tá cuntas 2016 an Chiste um Chothromú Fiontar a bunaíodh de réir na Scéime sa Tuarascáil seo. Bainistítear an Ciste é ar an mbonn go mbeidh an t-ioncam agus na heisiocáíochtaí comhionann le chéile le himeacht ama, agus aon bharrachas réamh-mheasta nó aon easnamh réamh-mheasta á gcur san áireamh in athbhreithniú bliantúil an Údaráis agus sna moltaí a chuireann sé in iúl don Aire.

Tá an tÚdarás i mbun plé faoi láthair leis an Roinn Sláinte agus leis an earnáil árachais agus súil acu go mbeidh bearta nua de stádas sláinte (Grúpaí Diagnóiseacha) mar chuid de chomháirimh aistrithe na Scéime um Chothromú Fiontar. Glacfaidh sé seo am agus airgead le cur i bhfeidhm, toisc nach ndéantar taifead ar na sonraí cuí go comhsheasmhach i ngach ospidéal. Is dócha go gcuirfidh sé ualach breise bailithe sonraí agus tuairiscithe ar árachóirí agus cuirfidh sé le castacht na Scéime go ginearálta. In ainneoin gurb é an cuspóir atá leis ná fiontar a chothromú níos fearr maidir le costais bhreise árachais a chur ar fáil do thomhaltóirí nach bhfuil chomh sláintiúil sin, beidh sé tábhachtach a chinntiú nach bhfuil na costais a bhaineann leis na bearta barraíocht ó thaobh na sochar de.

Is cúis áthais dom obair agus tiomantas Bhaill an Údaráis le linn 2016 a aithint. Ba mhian liom buíochas a ghabháil leis an Aire Sláinte, An tUas. Simon Harris TD, agus a réamhtheachtaí, Dr. Leo Varadkar, chomh maith le hoifigigh sa Roinn Sláinte, ar son a gcuid tacaíochta i rith na bliana.

Sa deireadh, gabhann an tÚdarás a bhuíochas mar gheall ar an obair atá déanta ag foireann an Údaráis agus an tiomantas atá léirithe acu le linn 2016.

Sheelagh Malin

Cathaoirleach

30 Meitheamh 2017

2

Baill agus Lucht Bainistíochta an Údaráis

Baill

Is é an tAire Sláinte (“an tAire”) a cheapann Baill an Údaráis ar feadh téarmaí nach faide ná cúig bliana. Is iad seo a leanas Baill an Údaráis:

Sheelagh Malin Uasal (Cathaoirleach) – Ceapadh í ar an 6 Bealtaine, 2010, athcheapadh í ar an 1 Feabhra, 2016

Tá Sheelagh Malin Uasal ina Comhalta de Chumann na nAchtúirí in Éirinn. Tá níos mó ná 25 bliain caite aici i róil bhainistíochta sa tionscal árachas saoil, lena n-áirítear i róil mar Stiúrthóir Bainistíochta, mar Stiúrthóir Airgeadais agus mar Oifigeach um Chomhlíonadh agus i róil forbartha agus margaíochta táirgí. Tá páirt glactha aici i meithleacha oibre achtúireacha um thuairisciú airgeadais, um fhorchoimeád speansas agus um fhaisnéis do thomhaltóirí.

An tUas. Ian Britchfield – Ceapadh é ar an 20 Meitheamh, 2016

Tá taithí 24 bliana ag an Uas. Britchfield sna tionscail árachais agus athárachais. Tá sé ina Chomhalta d’Institiúid na gCuntasóirí Cairte in Éirinn agus ina bhall d’Institiúid na Stiúrthóirí. Gníomhaíonn sé mar Stiúrthóir Neamhfheidhmiúcháin Neamhspleách le haghaidh roinnt cuideachtaí san earnáil árachais/athárachais. Roimhe sin, chaith sé breis agus deich mbliana ag obair do Renaissance Reinsurance, áit a raibh sé ar an Stiúrthóir Bainistíochta le haghaidh a oibríochtaí in Éirinn. Roimhe sin fós, d’oibrigh sé mar Stiúrthóir Airgeadais do Aon Insurance Managers. Chaith sé an chéad seacht mbliana dá ghairm ag obair do PricewaterhouseCoopers in Éirinn agus i mBeirmiúda.

An tUas. Sean Coyle – Ceapadh é ar an 1 Feabhra, 2016

Tá an tUasal Coyle ina Stiúrthóir Airgeadais agus ina stiúrthóir bainistíochta rannóige, Aquilant ag UDG Healthcare plc faoi láthair. Sular thosaigh sé ag obair le UDG Healthcare plc, bhí roinnt ról sinsearach airgeadais agus tráchtála aige in Aer Lingus plc agus i Ryanair Holdings plc, áit a raibh sé ina Phríomhoifigeach Airgeadais agus ina Stiúrthóir ar Ioncam Sceidealta faoi seach. Is Comhalta d’Institiúid na gCuntasóirí Cairte in Éirinn é agus chuir sé a chuid oiliúna i gcrích le KPMG. Tá ionadaíocht déanta aige d’Éirinn ar Chumann Dáileoirí Cúram Sláinte na hEorpa agus tá sé cleachta le samhla éagsúla cúram sláinte ar fud na hEorpa.

Dr. Fiona Kiernan – Ceapadh í ar an 1 Feabhra, 2016

DTá an Dochtúir Fiona Kiernan ina Lia Comhairleach san Ainéistéise agus sa Mhíochaine Dianchúraim in Ospidéal Beaumont. Is Comhalta de Choláiste Ainéistéisithe na hÉireann í. Taobh leis an gcéim atá aici sa mhíochaine, tá Máistreacht aici san Eacnamaíocht, Beartas agus Bainistíocht Sláinte ó Scoil Eacnamaíochta agus Eolaíochta Polaitiúla Londan. Tá sí ag tabhairt faoi dhochtúireacht san Eacnamaíocht leis an Roinn Eacnamaíochta i gColáiste na hOllscoile, Baile Átha Cliath, faoi láthair. Tá léachtaí tugtha aici i gColáiste na nAinéistéisithe ar ábhair a bhaineann le leithdháileadh acmhainní agus leis an eacnamaíocht sláinte. Tá cur i láthair tugtha aici ar bhonn idirnáisiúnta ar ábhair a bhaineann le húsáid cúram sláinte agus le rochtain ar chúram sláinte freisin. Tá sí i mbun taighde faoi láthair ar an ngaol idir ioncam agus sláinte in Éirinn agus ar thomhas feidhmíochta an chórais sláinte in ospidéal na hÉireann.

Mr. James A. McNamara – Ceapadh é ar an 1 Feabhra, 2016

Tá an tUasal McNamara ina Phríomhoifigeach Feidhmiúcháin ar Ghrúpa Ospidéal na hOllscoile, Corcaigh, ón mbliain 1992. Bhí sé ina bhall de roinnt comhlachtaí comhairleacha náisiúnta don Roinn Sláinte agus Leanaí cheana féin, Grúpa na Straitéise Náisiúnta Cardashoithíche (1998) agus Comhairle na nOspidéal (2004) ina measc. Ceapadh é chuig an bhFoireann um Bainistíocht Athraithe i bhFeidhmeannacht na Seirbhíse Sláinte sa bhliain 2004, agus é de dhualgas ar an bhFoireann bunathrú chóras cúram sláinte na hÉireann a phleanáil. Bhainistigh sé foireann na hOifige Náisiúnta Ospidéal sa ról sin. Chaith sé sé bliana mar bhall de bhord Sheirbhís Fuilaistriúcháin na hÉireann agus bhí sé ina chathaoirleach ar Choiste Airgeadais an Bhoird sin le roinnt blianta. Bhí sé ina bhall de bhord an Údaráis um Shábháilteacht ar Bhóithre ón mbliain 2005 go dtí an bhliain 2010. Rinne sé cathaoirleacht ar choiste iniúchóireachta an Údaráis freisin. Tá céim MSc aige sa Chleachtas Bainistíochta ó Choláiste na Tríonóide agus ó Fhoras Bainistíochta na hÉireann. San am i láthair, tá sé ag tabhairt faoi dhochtúireacht sa Riarachán Gnó ag Coláiste Bainistíochta Henley agus ag Ollscoil Reading i Londain.

An tUas. Jim Joyce (Cathaoirleach) – Tháinig a Théarma Oifige chun deiridh an 31 Eanáir 2016

An tUas. Dónall Curtin – Tháinig a Théarma Oifige chun deiridh an 31 Eanáir 2016

An tOll. Anthony Staines – Tháinig a Théarma Oifige chun deiridh an 31 Eanáir 2016

An tUas. Paul Turpin – Tháinig a Théarma Oifige chun deiridh an 31 Eanáir 2016

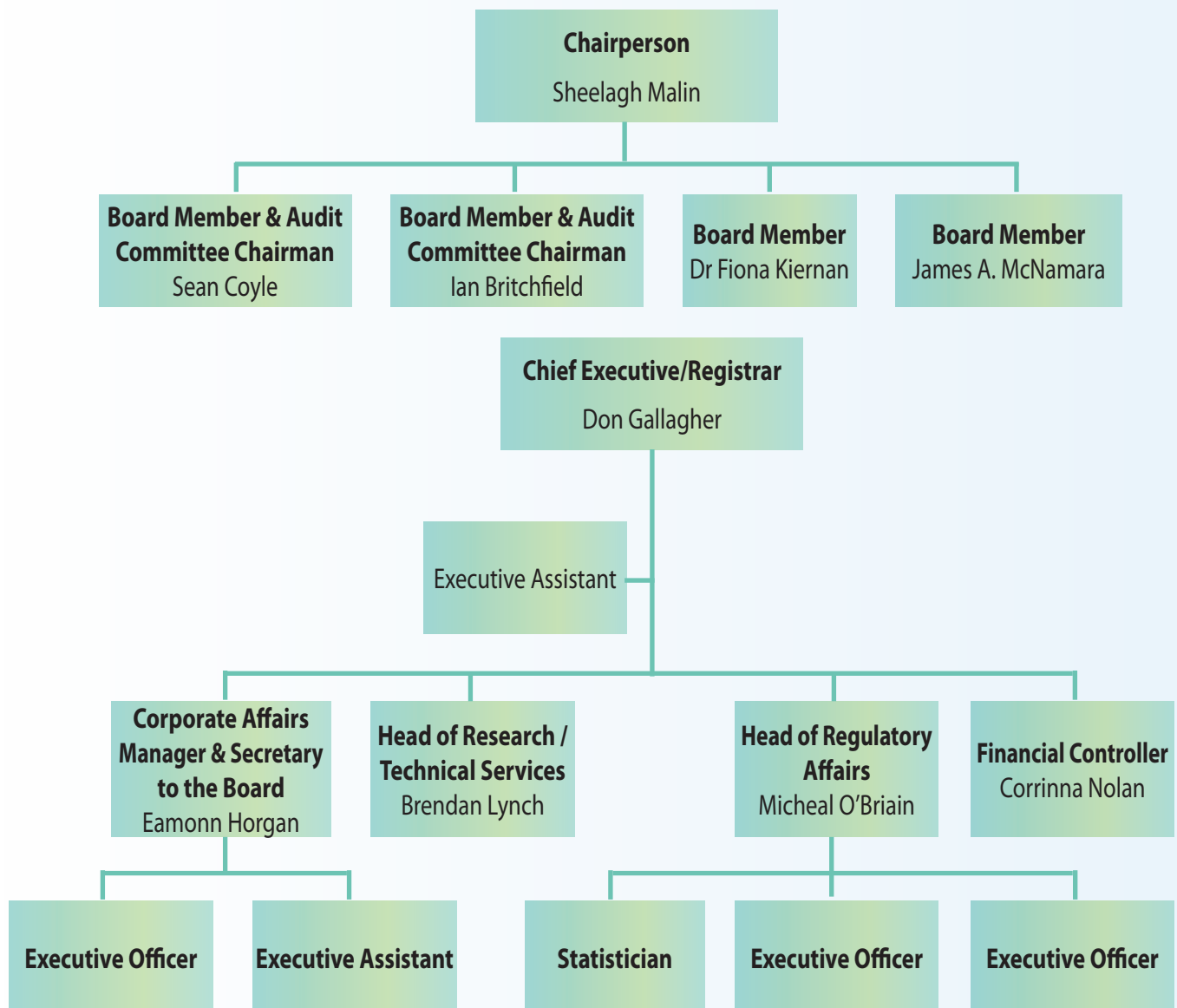

Feidhmeanna an Údaráis

Bunaíodh an tÚdarás le hOrdú Aireachta an 1 Feabhra 2001 faoin Acht Árachais Sláinte, 1994. Bunaíonn Sceideal 1 den Acht an tÚdarás mar fhoras corparáideach agus na socrúithe chun Cathaoirleach agus Baill an Údaráis a cheapadh. Tá cúigear ball ar an Údarás ceaptha ag an Aire Sláinte, agus ceaptar duine acu mar chathaoirleach.

Tá téarmaí Rialacha Gnó (téarmaí tagartha) curtha i bhfeidhm an an Údarás ina leagtar amach na socrúithe le haghaidh bhallaíocht an Údaráis, gairm agus stiúradh cruinnithe, ról Rúnaí an Bhoird, agus dualgais agus freagrachtaí tuairiscithe an Údaráis. Rinneadh na Rialacha a nuashonrú go luath sa bhliain 2017 de réir an Chóid nua Chleachtais maidir le Rialáil Cuideachtaí Stáit 2016.

Organisational Structure of the HIA - December 2016

Bainistíocht

Is iad seo a leanas Lucht Bainistíochta an Údaráis:

An tUasal Don Gallagher
Príomhfheidhmeannach/Cláraitheoir

Tá céim MSc ag an Uasal Gallagher sa Bhainistíocht ó Choláiste na Tríonóide, Baile Átha Cliath. Is Príomhfheidhmeannach idirnáisiúnta é a bhfuil an-taithí aige agus a bhfuil bainistíú déanta aige ar chuideachtaí náisiúnta agus idirnáisiúnta árachais agus bainistíocht saibhris. D'fhóin sé ar Bhoird na gcuideachtaí sin freisin. Níos déanaí fós, bhí an tUasal Gallagher ina Phríomhoifigeach Feidhmiúcháin agus ina Stiúrthóir Feidhmiúcháin ar fhochuideachta Eorpach de chuid príomhárachóra saoil dhomhanda. Roimhe sin, bhí an tUasal Gallagher ina Leas-Uachtarán Sínearach agus ina Stiúrthóir Bainistíochta ar mhórárachóir saoil Ceanadach in Éirinn agus i gCeanada araon. Ceapadh an tUasal Gallagher chuig Comhairle Ombudsman na Seirbhísí Airgeadais in Eanáir 2017.

An tUasal Eamonn Horgan
Bainisteoir Gnóthaí Corparáideacha/Rúnaí an Údaráis

Tá Máistreacht bainte amach ag an Uasal Horgan san Eolaíocht, mar aon le cáilíochtaí iarchéime sa ghnó, san airgeadas agus sa rialachas corparáideach. Bhí poist bhainistíochta oibríochtaí agus táirgeachta aige sa tionscal príobháideach sular thosaigh sé ag obair leis an Údarás mar Bhainisteoir Gnóthaí Corparáideacha.

An tUasal Brendan Lynch
Ceann Taighde/Seirbhísí Teicniúla

Is eacnamaí agus atur nae cáilithe é an tUasal Lynch. Tá Máistreacht aige san Eacnamaíocht, mar aon le Diplóma sa Dlí Eorpach. D'oibrigh sé mar shainchomhairleoir eacnamaíoch, mar eacnamaí stocbhróicéara, agus mar chomhairleoir eacnamaíoch don Aire Airgeadais roimhe seo.

Corrinna Nolan Uasal
Cuntasóir

Tá céim BA ag Corrinna Nolan Uasal sa Chuntasaíocht agus Acmhainní Daonna agus is ball d'Institiúid na gCuntasóirí Cairte in Éirinn agus d'Institiúid Árachais na hÉireann araon í. Sular thosaigh sí ag obair leis an Údarás, d'oibrigh sí leis an Rannóg Maoirseachta Árachais i mBanc Ceannais na hÉireann. Bhí róil aici roimhe sin san fheidhm iniúchóireachta seirbhísí airgeadais freisin.

An tUasal Michael Ó Briain

Ceann Gnóthaí Rialála

Tá an tUasal Ó Briain ina Chomhalta de Chumann na nAchtúirí in Éirinn. Tá níos mó ná 30 bliain caite aige i róil bhainistíochta sa tionscal árachas saoil. Bhí sé ina Stiúrthóir Feidhmiúcháin agus ina Achtúire Ceaptha de chuid cuideachta Éireannaí árachas saoil sular thosaigh sé ag obair leis an Údarás.

Tá oifigí an Údaráis Árachas Sláinte lonnaithe ag:

Teach na Canálach, Bóthar na Canálach, Baile Átha Cliath 6

Íosghlao: 1850 929 166

Teil.: (01) 406 0080

Facs (01) 406 0081

Ríomhphost: info@hia.ie

Suíomh Gréasáin: www.hia.ie

Bunaíodh an tÚdarás le hOrdú Aireachta an 1 Feabhra 2001 faoin Acht Árachais Sláinte, 1994. Oibríonn sé de réir fhorálacha an Achta sin agus na nAchtanna Árachais Sláinte (Leasú) (dá ngairtear le chéile “na hAchtanna Árachais Sláinte”).¹

Tar éis achtú “an Tríú Treoir um Árachas Neamhshaoil” ón Aontas Eorpach, foráiltear leis na hAchtanna Árachais Sláinte do ghnó árachais sláinte phríobháidigh a rialáil. Leagtar amach sa Treoir sin na ceanglais mhargaidh inmheánaigh ar gá do na Ballstáit iad a chomhlíonadh i dtaobh árachas neamhshaoil, lena n-áirítear árachas saoil. Leis an reachtaíocht Eorpach sin, ceadaítear do Bhallstát aonair ceanglais shonracha na Treorach a ghlacadh sa tslí is cuí dá gcóras náisiúnta dlíthiúil féin agus dá gcóras náisiúnta cúram sláinte féin.

Is é seo a leanas Príomhchuspóir na nAchtanna Árachais Sláinte, mar atá leagtha amach sa reachtaíocht:

“Is é príomhchuspóir an Achta seo a chinntiú go bhfuil, ar mhaithe le leas an phobail ar fud an mhargaidh árachais sláinte, rochtain ar chumhdach árachais sláinte do thomhaltóirí seirbhísí sláinte gan aon idirdhealú á dhéanamh eatarthu (cibé acu is trí chreidmheasanna um chothromú frontar nó trí bhearta dleachta stampa nó trí bhearta eile, nó trí aon teaghlaim díobh sin a chuirtear in éifeacht é), go háirithe maidir le costais seirbhísí sláinte, bunaithe go hiomlán nó go páirteach ar stádas frontar sláinte, ar aois nó ar ghnéas, aon tomhaltóirí den sórt sin nó aon aicme tomhaltóirí den sórt sin nó ar cé chomh minic a dhéantar seirbhísí sláinte a sholáthar don chéanna, agus á chur i gcuntas go háirithe chun críocha an chuspóra sin:

- go méadaíonn ar riachtanais sláinte tomhaltóirí seirbhísí sláinte de réir mar is laige sláinte iad, lena n-áirítear de réir mar a dhruideann an tseanaois leo agus a thagann an tseanaois orthu,
- a inmhianaithe atá sé a chinntiú, ar mhaithe leis an dlúthpháirtíocht sochaí agus idirghlúine, agus gan féachaint do stádas frontar sláinte, nó d’aois, aon ghlúine ar leith (ná aon chuid di) nó do cé chomh minic a dhéantar seirbhísí sláinte a sholáthar don chéanna, go ndéanfadh daoine árachaithe ualach costas seirbhísí sláinte a chomhroinnt eatarthu trí shocrú a dhéanamh maidir le fóirdheontas costais idir na daoine is láidre sláinte agus na daoine is laige sláinte, lena n-áirítear idir daoine óga agus daoine aosta, agus, gan dochar do ghinearálacht an chuspóra sin, go mbeidh rochtain, go háirithe, ag na daoine is laige sláinte, lena n-áirítear daoine aosta, ar chumhdach árachais sláinte trí chreidmheasanna um chothromú frontar,
- an modh ina n-oibríonn an margadh árachais sláinte i leith conarthaí árachais sláinte, i ndáil le gnóthais chláraithe aonair agus ar fud an mhargaidh, agus
- a thábhachtaí atá sé gnóthais chláraithe a chur ó bheith ag gabháil do chleachtais, nó ó chonarthaí árachais sláinte a thairiscint, cibé tríd an margadh árachais sláinte a dheighilt (trí cibé sás) nó ar shlí eile, a mbeidh mar chuspóir acu nó mar éifeacht leo fabhar a thabhairt do chumhdach a dhéanamh ag na gnóthais ar fhiontair árachais sláinte na ndaoine is láidre sláinte lena n-áirítear daoine óga, ar chumhdach a dhéanamh ar fhiontair árachais sláinte na ndaoine is laige sláinte, lena n-áirítear daoine aosta.”

Is é atá i gceist le rátáil phobail ná bearta a chuirtear i bhfeidhm, go hiomlán nó go páirteach, d’fhonn an príomhchuspóir a bhaint amach.

Is iad seo a leanas príomhfhaidhmeanna an Údaráis:

- Faireachán a dhéanamh ar an margadh árachais sláinte agus comhairle a thabhairt don Aire (ar iarratais uaidh nó uaithi, nó ar a thionscnamh féin) i dtaobh cúrsaí árachais sláinte;
- Faireachán a dhéanamh ar oibriú na nAchtanna Árachais Sláinte agus, nuair is cuí, fógraí forfheidhmiúcháin a eisiúint chun comhlíonadh na nAchtanna a fhorfheidhmiú;

¹ Ordú an Achta Árachais Sláinte, 1994 (Lá a bhunaithe), 2001 (I.R. Uimh. 40 de 2001).

- Feidhmeanna áirithe a chur i gcrích maidir le dleacht stampa árachais sláinte agus le creidmheasanna um chothromú frontar agus maidir leis an scéim um chothromú frontar;
- Cibé gníomh is cuí leis a dhéanamh chun feasacht daoine den phobal a mhéadú maidir lena gcearta mar thomhaltóirí árachais sláinte agus maidir leis na seirbhísí árachais sláinte atá ar fáil dóibh; agus
- “Clár na nGnóthas Sochar Sláinte” (“an Clár”) agus “Clár na gConarthaí Árachais Sláinte” a chothabháil.

Féadfaidh an tÚdarás cibé cumhachtaí is gá a fheidhmiú chun a chuid feidhmeanna a chomhlíonadh. Féadfaidh an tAire freagrachtaí breise a leagan ar an Údarás mar a fhoráiltear dóibh sna hAchtanna

3.1 Rialáil

3.1.1 Struchtúr Rialála an Mhargaidh

Tá an córas rialála i dtaobh árachas sláinte príobháideach na hÉireann bunaithe ar na príomhphrionsabail seo a leanas: rátáil phobail, rollú oscailte, cumhdach saoil agus sochar íosta. Is é an aidhm atá leis a chinntiú nach gcosnaíonn árachas sláinte príobháideach níos mó ar na daoine a bhfuil an gá is mó acu leis. Is córas neamhchistithe é. Fágann sé sin nach ann do chiste a chuirtear le chéile le linn shaol an árachaí a chumhdaíonn na costais ar éilimh is dóigh a bheidh i gceist. Ina ionad sin, déanann gach árachóir an t-airgead ó árachaithe a chomhthiomsú agus tógtar costas na n-éileamh in aon bhliain amháin amach ó na cistí ansin.

Sa chomhthéacs sin, ní mór coincheap na rátála pobail a thuiscint. Fágann sé sin nach bhfuil tionchar díreach ag an leibhéal frontair a bhaineann le tomhaltóir faoi leith ar an bpréimh a íoctar. I bhfocail eile, gearrtar an phréimh chéanna ar gach duine i leith plean faoi leith, is cuma cad is aois dó, cén inscne atá i gceist, nó is cuma faoi shláinte reatha an duine nó amach anseo. Tá sé seo faoi réir eisceachtaí maidir le leanaí faoi 18 mbliana, le lascaí do bhaill de ghrúpscéimeanna agus d'aoisigh óga, agus le lódlacha rátáil phobail saoil.

Ciallaíonn rollú oscailte agus cumhdach saoil nach mór d'árachóirí sláinte glacadh le gach iarrthóir ar árachas sláinte, ach amháin in imthosca teoranta a shonraítear sa reachtaíocht. Tá an ceart ag gach tomhaltóir freisin a gcuid beartas a athnuachan is cuma cad is aois dó nó is cuma faoi shláinte an duine sin.

Faoi na Rialacháin um Shochar Íosta, ní mór do gach táirge árachais a sholáthraíonn cumhdach i leith cóireáil ospidéal d'othair chónaitheacha íosleibhéal áirithe sochar a sholáthar. Meastar go bhfuil sé riachtanach íosleibhéal sochar a rialáil mar gheall ar chineál casta agus speisialaithe táirgí árachais sláinte phríobháidigh. Gan rialáil a bheith ann, d'fhéadfadh go soláthrófaí táirgí do thomhaltóirí nach soláthraítear leibhéal cuí cumhdaigh leo.

Tá cothromú frontair ina phróiseas a thugann aghaidh ar na difríochtaí ar chostais éileamh árachóirí a eascraíonn as athruithe ar shláinte a mball. Baineann cothromú frontair le híocaíochtaí le hárachóirí nó uathu maidir le próifíl frontair a gcuid ball. Is meicníocht choitianta é cothromú frontair i dtíortha ina bhfuil árachas sláinte faoi réir rátáil phobail.

3.1.2 Forbairtí Rialála sa bhliain 2016

Ritheadh an tAcht Árachais Sláinte (Leasú) 2016 i Nollaig 2016. Sonraíodh ann na cúinsí faoi leith inar féidir deireadh a chur le frontair cláraithe nó diúltú do chonradh árachais sláinte a athnuachan. Leasaíodh ann, ón 1 Aibreán 2017, na creidmheasanna um chothromú frontair atá i bhfeidhm de réir na scéime um chothromú frontair. Rinneadh roinnt leasuithe teicniúla ar Scéim Cothromú Frontair 2016 - 2020.

Ní mór d'árachóirí atá ag díol conarthaí árachais le daoine "a chónaíonn go hiondúil sa Stát" bheith cláraithe leis an HIA agus forálacha na nAchtanna Árachais Sláinte a chomhlíonadh. Chinn an HIA gurb ionann "daoine a chónaíonn go hiondúil" sa Stát maidir le mic léinn nach as Limistéar Eacnamaíochta na hEorpa iad agus bheith ag freastal ar chúrsa a mhaireann níos faide ná bliain amháin acadúil. Scríobh an tÚdarás chuig roinnt árachóirí i 2016 a bhí ag díol (nó ag smaoineamh air) conarthaí chun an méid seo a chur in iúl daoibh. Níor ghlac ACE European Group Ltd leis an gcinneadh seo agus dá bhrí sin sheirbheáil an tÚdarás Fógra Forghníomhaithe air i Márta 2017.

Tugadh rátáil pobail saoil isteach i margadh árachais sláinte phríobháidigh na hÉireann ar an 1 Bealtaine 2015. D'iarr an tAire Sláinte go dtabharfadh an tÚdarás faoi athbhreithniú ar rátáil Pobail Saoil i 2017. Mar thoradh air seo, d'eisigh an tÚdarás páipéar comhairliúcháin ar an ábhar in Eanáir 2017 agus d'iarr aighneachtaí ó pháirtithe leasmhara agus páirtithe gaolmhara.

Leibhéal Cumhdaigh

Faoin Acht Árachais Sláinte (Leasú), 2012, cinneann an tÚdarás cad iad na cineálacha conarthaí árachais sláinte ar conarthaí Neamh-Bhreis chumhdaigh iad. Baineann na leibhéil is ísle de chreidmheasanna um chothromú frontair agus den tobhach rátáil phobail le conarthaí den sórt sin. De réir an tsainmhíneithe atá ar chonradh Neamh-

Bhreisumhdaigh, soláthrófar leis an gconradh do nach mó ná 66% den chostas iomlán ar tháillí ospidéal in ospidéal príobháideach nó nach mó ná na híocaíochtaí íosta forordaithe faoi na Rialacháin um Shochar Íosta, cibé acu is airde. Más deimhin leis an Údarás gur Conradh Neamh-Bhreisumhdaigh é cineál conartha árachais sláinte, sonraíonn sé an méid sin i Rialacháin agus ar Chlár na gConarthaí Árachais Sláinte. D'fhógair an tÚdarás dhá Rialachán le linn na bliana 2016.

Ar an 1 Eanáir 2017, bhí 41 chineál conarthaí árachais sláinte ann ar shonraigh an tÚdarás gur chonarthaí Neamh-Bhreisumhdaigh iad. Is ag gach ceann de na Gnóthais Bhallraíochta Oscailte (árachóirí sláinte nach mór dóibh glacadh le gach custaiméir ar mian leo árachas sláinte a fháil (faoi réir srianta áirithe teoranta mar a shonraítear sa reachtaíocht) atá cineál amháin ar a laghad de Chonradh Neamh-Bhreisumhdaigh. Ar an 1 Eanáir 2017, bhí 332 gcineál conarthaí árachais sláinte ann ar chonarthaí Breisumhdaigh iad, i gcomparáid le 318 ar an 1 Eanáir 2016.

3.1.3 Scéim na hÉireann um Chothromú Fiontar

An Scéim um Chothromú Fiontar 2016 - 2020

Cuireadh An Scéim um Chothromú Fiontar 2016-2020 in iúl do Choimisiún Eorpach an Scéim um Chothromú Fiontar mar chineál incheadaithe Státchabhrach atá ag luí le rialacha an mhargaidh inmheánaigh. Tháinig sé in áit An Scéim um Chothromú Fiontar 2013 - 2015. I Mí Feabhra 2016, i ndiaidh idirbheartaíochta idir oifigigh na hÉireann agus oifigigh de chuid an Aontais Eorpaigh, chuir an Coimisiún Eorpach in iúl nach mbeadh sé ag dul in éadan na Scéime seo fógartha Státchabhraí.

Is iad seo a leanas na príomhghnéithe den Scéim um Chothromú Fiontar:

- Íoctar creidmheasanna um chothromú fiontar ón CCF atá á oibriú ag an Údarás Árachas Sláinte.
- Tá creidmheasanna um chothromú fiontar iníoctha i leith préimheanna a athraíonn de réir aoise, inscne agus leibhéal cumhdaigh. Chun iomaíocht a chosaint, leagtar na creidmheasanna amach sa dóigh is go meastar nach rachaidh na meánchostais ghlana éilimh le haghaidh aoisghrúpa ar bith a fhaigheann creidmheasanna bainteach le haois níos lú ná 125% den mheánchostais ghlana mheasta don mhargadh.
- Tá creidmheasanna um chothromú fiontar iníoctha i leith éilimh ospidéal freisin. Go háirithe, tá méid seasta iníoctha ón CCF i leith gach ócáide a fhanann árachaí i gcóiríocht ospidéal phríobháidigh nó in ospidéal a chistítear go poiblí i gcásanna ina bhfuil muirear i leith fanachta den sórt sin iníoctha faoi Alt 55 den Acht Sláinte, 1970. Laghdaíonn sé sin an costas is gá don árachóir a íoc i leith na daoine is laige sláinte a árachú.
- Aisghabhann an CCF costas na gcreidmheasanna trí thobhach rátáil phobail a athraíonn idir leanaí agus aosaigh agus idir dhá leibhéal cumhdaigh (Breisumhdach agus Neamh-Bhreisumhdach).

Déanann árachóirí íocaíochtaí tobhaigh rátáil phobail a íoc leis na Coimisinéirí Ioncaim. Ina dhiaidh sin, aistríonn na Coimisinéirí Ioncaim an t-airgead sin chuig an CCF. Is as an CCF a íocann an tÚdarás Árachas Sláinte creidmheasanna um chothromú fiontar leis na hárachóirí. Tugtar aon bharrachais nó aon easnaimh sa CCF ar aghaidh agus cuirtear san áireamh iad nuair a bhíonn méideanna tobhaigh amach anseo á gcinneadh.

Leagtar amach sna hAchtanna Árachais Sláinte an próiseas a bhaineann le creidmheasanna um chothromú fiontar a shocrú:

- Déanann an tÚdarás meastóireacht agus anailís gach sé mhí ar shonraí éileamh faoin bpobal árachaithe agus ar shonraí eile atá sna tuairisceáin a fhaightear ó árachóirí.
- Dhá uair sa bhliain, eisíonn an tÚdarás tuarascáil chuig an Aire maidir leis an meastóireacht agus leis an anailís a rinne sé ar na tuairisceáin sin. Is é atá sa dara tuarascáil moltaí maidir le méideanna na gcreidmheasanna um chothromú fiontar agus méideanna na dtobhach rátáil phobail. Sna moltaí sin, tugtar aird ar phríomhchuspóir na nAchtanna Árachais Sláinte, ar an aidhm chun róchúiteamh a sheachaint, ar an aidhm chun inbhuanaitheacht an mhargaidh árachais sláinte a chothabháil agus ar an aidhm chun iomaíocht chothrom oscailte a bheith ann.

- Má mholann an tAire athrú ar na creidmheasanna um chothromú fiontar, déanfaidh sé é sin trí leasuithe a mholadh ar na hAchtanna Árachais Sláinte, áit a sonraítear méideanna na gcreidmheasanna.
- Agus aird á tabhairt aige ar Thuarascáil an Údaráis, ar an bpríomhchuspóir, ar an aidhm chun róchúiteamh a sheachaint, ar an aidhm chun inbhuanaitheacht an mhargaidh árachais sláinte a chothabháil agus ar an aidhm chun iomaíocht chothrom oscailte a bheith ann, féadfaidh an tAire moltaí a dhéanamh don Aire Airgeadais maidir le méideanna na dtobhach rátáil phobail, a ndéantar foráil dóibh sna hAchtanna Comhdhlúite Dleachtanna Stampa.
- Tugtar méideanna na gcreidmheasanna um chothromú fiontar agus na dtobhach rátáil phobail isteach sa dlí má achtaíonn an tOireachtas iad.

Rátaí Cothromú Fiontar atá i bhFeidhm sa bhliain 2016

Is leagtha amach in Aguisín F atá rátaí na gcreidmheasanna um chothromú fiontar agus an tobhaigh rátáil phobail a raibh feidhm acu maidir le conarthaí a tosaíodh agus a athnuadh sa bhliain 2016.

I gcás conarthaí a scríobhadh roimh an 1 Márta 2016, socraíodh na creidmheasanna um chothromú fiontar ionas gur ní ba lú ná 130% de mheánchostas réamh-mheasta éilimh an mhargaidh, nó comhionann leis, a bheadh costas réamh-mheasta éilimh an mhargaidh (glan ar chothromú fiontar) do gach aoisghrúpa idir 60-64. (Gan cothromú fiontar, ba chomhionann le suas le 400% de mheánráta éilimh an mhargaidh a bheadh meánráta éilimh an mhargaidh do na haoisghrúpaí ba shine). Socraíodh an tobhach rátáil phobail ag an méid réamh-mheasta ionas go bhféadfadh sé na creidmheasanna a chistiú. Bhí an tobhach do phleananna Neamh-Bhreisumhdaigh comhionann le 60% den ráta a bhí i bhfeidhm do phleananna Breisumhdaigh.

Maidir le polasaithe a thosaigh ar nó i ndiaidh an 1 Márta 2016 socraíodh na creidmheasanna um chothromú fiontar ionas gur ní ba lú ná 130% den chosta réamh-mheasta éilimh, nó a chomhionann leis, a bheadh costas réamh-mheasta éilimh an mhargaidh (glan ar chothromú fiontar) do gach aoisghrúpa idir 65-69. Socraíodh an tobhach rátáil phobail ag an méid réamh-mheasta ionas go bhféadfadh sé na creidmheasanna a chistiú. Bhí an tobhach do phleananna Neamh-Bhreisumhdaigh comhionann le 50% den ráta a bhí i bhfeidhm do phleananna Breisumhdaigh.

Rátaí Cothromú Fiontar atá i bhfeidhm ón 1 Aibreán 2017

Le linn na bliana 2016, fuair an tÚdarás tuairisceáin faisnéise don dara leath den bhliain 2015 agus don chéad leath den bhliain 2016 ó gach ceann de na Gnóthais Bhallaíochta Oscailte Cuireadh tuarascálacha maidir leis na meastóireachtaí agus leis na hanailísí ar na tuairisceáin sin faoi bhráid an Aire i mí Aibreáin agus i mí Mheán Fómhair 2016. Áiríodh ar an Tuarascáil i mí Mheán Fómhair 2016 an moladh ón Údarás maidir le méideanna na gCreidmheasanna um Chochothromú Fiontar agus na dtobhach Rátáil Phobail do pholasaithe dar tús an 1 Aibreán 2017 nó ina dhiaidh.

Ba leis an Acht Árachais Sláinte (Leasú) 2016 a tugadh éifeacht do na rátaí atá i bhfeidhm ón 1 Márta 2017, agus tá na rátaí sin leagtha amach in Aguisín F. Socraíodh na creidmheasanna sin ionas gur ní ba lú ná 130% de mheánchostas réamh-mheasta éilimh an mhargaidh, nó comhionann leis, a bheadh costas réamh-mheasta éilimh an mhargaidh (glan ar chothromú fiontar) do gach aoisghrúpa idir 65-69 bliain agus níos sine.

Socraíodh an tobhach rátáil phobail ag an méid réamh-mheasta ionas go bhféadfadh sé na creidmheasanna a chistiú. Bhí an tobhach do phleananna Neamh-Bhreisumhdaigh comhionann le 50% den ráta a bhí i bhfeidhm do phleananna Breisumhdaigh.

Measúnú ar Róchúiteamh

Ceanglaítear ar an Údarás measúnú a dhéanamh ar cé acu a dhéanann nó nach ndéanann an Scéim um Chochothromú Fiontar aon árachóir a róchúiteamh.

- Uair amháin sa bhliain, ceanglaítear ar árachóirí cuntais bhrabúis agus chailteanais agus cláir chomhardaithe, sa mhéid is go mbaineann siad le gnó árachais sláinte in Éirinn, a sholáthar don Údarás faoin 1 Bealtaine;

- Déanann an tÚdarás measúnú ar cé acu a rinne nó nach ndearna an scéim um chothromú fiontar aon árachóir a róchúiteamh, a chumasaigh iad níos mó ná brabús réasúnach a thuilleamh. Tá an measúnú ar cé acu a bhíonn róchúiteamh mar thoradh ar an Scéim um Chothromú Fiontar 2016-2020 bunaithe ar cé acu a théann iomlán athárachais Toradh ar Dhíolacháin an ghlantairbhí agus gan gníomhaíochtaí infheistíochta san áireamh thar 4.4% sa bhliain, a áirítear ar bhonn rollach trí bliana. Tabharfar faoin gcéad tástáil ar róchúiteamh sa bhliain 2019 le haghaidh na tréimhse 2016-2018;
- Má chinneann an tÚdarás faoi na hAchtanna Árachais Sláinte go ndearnadh árachóir (ar glantairbhí de chuid na scéime um chothromú fiontar é) a róchúiteamh, eiseoidh an tÚdarás dréacht-tuarascáil chuig an árachóir. Cuirfidh an tÚdarás aon aighneacht a fuarthas ón árachóir san áireamh ansin sula ndéanfaidh sé cinneadh deiridh ar cé acu a bhí nó nach raibh róchúiteamh ann; agus
- Má chinneann an tÚdarás go raibh róchúiteamh ann, eiseoidh sé tuarascáil chuig an Aire agus chuig an árachóir lena mbaineann, tuarascáil ina luafar méid an róchúitimh. Ní mór don árachóir méid an róchúitimh a aisíoc leis an CCF ansin.

Bhain an measúnú bliantúil sa bhliain 2016 leis an tréimhse ama idir an 1 Eanáir 2013 agus an 31 Nollaig 2015. Glantairbhí a bhí i ngnóthas amháin, Vhi um Chúram Sláinte, le linn na tréimhse ama sin. Chinn an tÚdarás nach ndearnadh Vhi um Chúram Sláinte a róchúiteamh.

3.1.4 An Ciste um Chothromú Fiontar

Bunaíodh an Ciste um Chothromú Fiontar (“an CCF”) sa bhliain 2013 faoin Acht Árachais Sláinte (Leasú), 2012. Faoin Acht sin, is é an tÚdarás atá freagrach as an CCF a riar agus a chothabháil.

Tugadh Rialacháin an Achta Árachais Sláinte 1994, (Scéim um Chothromú Fiontar), 2013, isteach i mí Feabhra 2013. Leagtar amach sna Rialacháin sin na struchtúir a bhaineann le cur isteach na n-éileamh agus na dtuairisceán creidmheasa um chothromú fiontar ag gnóthais chláráithe chuig an Údarás agus na struchtúir a bhaineann le bailíochtú na n-éileamh sin ag an Údarás Cuirtear éilimh eatramhacha isteach ar an 21ú lá den mhí a thagann go díreach tar éis na míosa lena mbaineann an t-éileamh eatramhach. A luaithe is deimhin leis an Údarás go bhfuil na creidmheasanna um chothromú fiontar dlite i gceart do ghnóthas, socróidh an tÚdarás go n-íocfar an méid atá dlite ón CCF.

Is mar dhleacht stampa a bhailíonn na Coimisinéirí loncaim an tobhach rátáil phobail ó ghnóthais chláráithe ar bhonn ráithiúil. Bíonn sí le hóc ar an 21ú lá de gach dara mí tar éis dheireadh gach ráithe. Íocann na Coimisinéirí loncaim méid an tobhaigh ráithiúil isteach i gcuntas reatha an CCF ina dhiaidh sin. I gcás cistí nach bhfuil ag teastáil láithreach i gcuntas reatha an CCF, infheistítear iad i Nótaí Stáitchiste. Is é is Nótaí Stáitchiste ann ná ionstraimí gearrthéarmacha fiachais arna n-eisiúint ag Gníomhaireacht Bainistíochta an Chisteáin Náisiúnta.

Fostaíonn an tÚdarás sainchomhairleoirí iniúchóireachta inmheánaí chun athbhreithniú bliantúil a dhéanamh ar nósanna imeachta an Údaráis maidir leis an CCF a riar. Déantar cuntais bhainistíochta a ullmhú agus a chur faoi bhráid Bhaill an Údaráis ar bhonn míosúil.

3.1.5 Clár na nGnóthas Sochar Sláinte

Tá an tÚdarás freagrach as “Clár na nGnóthas Sochar Sláinte” (“an Clár”) a chothabháil. Foráiltear le hAlt 14 den Acht Árachais Sláinte, 1994, nach mór d’aon árachóir sláinte a sheolann gnó árachais sláinte in Éirinn clárú leis an Údarás agus deimhniú a fháil uaidh.

Ceanglaítear orthu iarratas a dhéanamh ar athnuachan ar chlárú gach bliain. Ar chlárú dóibh, eisítear deimhniú don árachóir sláinte lena ndeimhnítear go bhféadfaidh an t-árachóir árachas sláinte príobháideach a sholáthar de réir théarmaí a chuid rialacha agus faoin reachtaíocht ábhartha.

Is ann do dhá chineál gnóthas árachais sláinte in Éirinn. Is é is Gnóthais Bhallaíochta Oscailte ann, mar a

sainmhíniú roimhe seo, árachóirí sláinte nach mór dóibh glacadh le gach custaiméir ar mian leo árachas sláinte a fháil (faoi réir srianta áirithe teoranta mar a shonraítear sa reachtaíocht). Is é is Gnóthais Bhallraíochta Teoranta ann gairmscéimeanna den chuid is mó, a bhfuil a ballraíocht teoranta d'fhostaithe eagraíochtaí ar leith. Ní fhéadfar aon Ghnóthais nua Bhallraíochta Teoranta a bhunú.

Bunaíodh Irish Health DAC i mí Lúnasa 2016 i ndiaidh aistriú idirbheartaíochtaí Irish Life Group chun seilbh a ghlacadh ar Aviva Health Insurance Ireland Ltd (agus athainmníodh é mar Irish Life Health DAC ina dhiaidh) agus glacadh úinéireacht de 100% ar GloHealth. Bhí scairsheibh de 49% ag Irish Life Group ar GloHealth roimhe seo. Rachaidh Irish Life Health DAC agus GloHealth ar aghaidh ag trádáil go neamhspleách sa ghearrthéarma, agus tá an dá ghnóthas léirithe go neamhspleách sa Tuarascáil seo.

3.1.6 Clár na gConarthaí Árachais Sláinte

Tá an tÚdarás freagrach as “Clár na gConarthaí Árachais Sláinte” a chothabháil. Luaitear in Alt 7AC den An tAcht Árachais Sláinte, 1994, go mbeidh an Clár i cibé foirm agus go mbeidh cibé sonraí ann a bhaineann le haon chineál conartha árachais sláinte atá ar tairiscint sa Stát de réir mar a shonróidh an tÚdarás. Tá ábhair an Chláir ar fáil lena n-iniúchadh ar shuíomh Gréasáin an Údaráis ag: <http://www.hia.ie/consumer-information/registerof-health-insurance-contracts> nó in oifigí an Údaráis.

Fógra Táirgí

Ceanglaítear ar Ghnóthais Chláraithe samplaí de gach conradh nua nó athbhreithnithe a chur faoi bhráid an Údaráis Árachais Sláinte tráth nach déanaí ná 30 lá sula ndéanfaidh siad táirge den sórt sin a thairiscint den chéad uair

Coinneoidh gnóthas gach tairiscint ar feadh tréimhse nach lú ná 60 lá ar na téarmaí agus coinníollacha céanna agus ní mór an táirge bheith ar fáil ar feadh tréimhse 12 mhí ach amháin i gcásanna ina bhfuil cúis mhaith shásúil ann le téarma eile

Chuir árachóirí breis agus 1,150 sampla de chonarthaí nua/athbhreithnithe faoi bhráid an Údaráis sa bhliain 2016, cosúil leis an leibhéal a cuireadh isteach sa bhliain 2015.

Athbhreithniú ar Fhógraí Táirgí le haghaidh Comhlíonta

Déanann an tÚdarás athbhreithniú ar na sonraí faoi gach fógra táirge chun a chinntiú nach bhfuil siad contrártha do na hAchtanna Árachais Sláinte. Sa chás go bhfuil imní ar an Údarás faoi chonradh, díríonn sé aird an árachóra ar na gnéithe den chonradh a d'fhéadfadh an reachtaíocht a shárú agus pléann sé an cheist leis an árachóir. I ngach cás den sórt sin le linn na bliana, thug an t-árachóir aghaidh ar ábhair imní an Údaráis tríd an gconradh a leasú nó trí mhíniú sásúil a thabhairt ar an dóigh a gcomhlíonann an conradh an reachtaíocht.

3.2 Taighde agus Comhairle

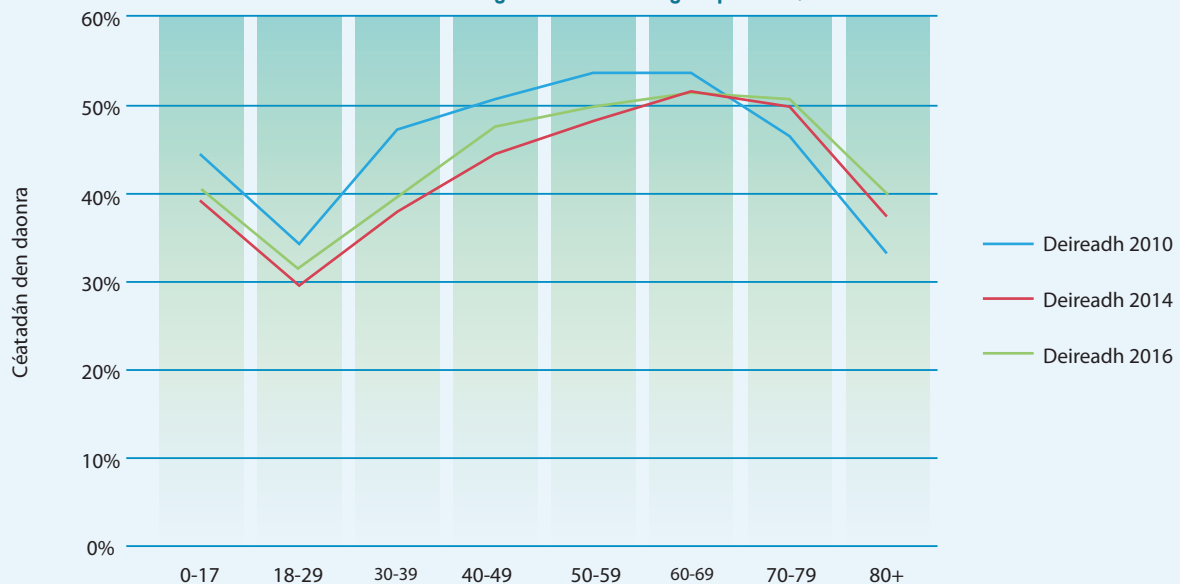
3.2.1 Faireachán a Dhéanamh ar an Margadh Árachais Sláinte

Méid an Mhargaidh

Is é an margadh árachais sláinte an margadh is mó árachas neamhshaoil in Éirinn. B'ionann an t-ioncam prímhe sa bhliain 2016 agus €2.53bn, i gcomparáid le €2.45bn sa bhliain 2015. Bhí Gnóthais Bhallaíochta Teoranta freagrach as €120m den méid iomlán sin. Is amhlaidh gur ardaíodh prímheanna in aghaidh an duine le 0.3% sa bhliain 2016 i ndiaidh bheith ag titim le 2.2% in 2015 nuair a tháinig an laghdú sin cinn mar gheall gur aistrigh roinnt daoine chuig polasaithe ní ba shaoire.

Bhí 2.15m duine san iomlán (leanaí san áireamh) árachaithe sa mhargadh árachais sláinte ag deireadh na bliana 2016, rud arbh ionann é agus 46% den daonra. Bhí an líon a bhí árachaithe i mí na Nollag 2016 1.4% níos airde ná an 12 mhí roimhe, agus tháinig ardú ar éileamh i ngeall ar fhostaíocht ag méadú agus an geilleagar ag fás mar chúis leis (Féach Agusín A, Tábla 1). Bhí an laghdú sin faoi réir ag an mórchúlú eacnamaíochta a bhí ann idir na blianta 2009 agus 2012. Scoir líon na n-árachaithe de bheith ag laghdú sa tríú ráithe den bhliain 2014. Ba é an líon ab airde a bhí árachaithe ná 2.30m duine ag deireadh 2008 (51% den phobal).

Rátaí Dul i bhFód ar an Margadh de réir Aoisghrúpa 2010, 2014 and 2016

Tá meánaoise an phobail ag méadú agus tá céatadán an phobail sna cohóirt is sine ag méadú de réir a chéile, agus dá bhrí sin tá méadú ag teacht ar an éileamh méadaithe le haghaidh cúraim shláinte. Tagann athrú suntasach ar líon an phobail a bhfuil árachas sláinte acu de réir aoise agus tá an líon sna haoisghrúpaí is sine ag méadú níos gaiste ná an meán. Dá bharr sin, tháinig méadú de 0.8% sa bhliain ar líon na ndaoine thar 60 bliain d'aois atá árachaithe ó 2009 agus bhí sé ag 21.3% ag deireadh 2016. Meastar go rachaidh an dá threocht seo ar aghaidh (an pobal ag dul in aois agus an chuid den phobal a bhfuil árachas sláinte acu) don mheántréimhse.

Le linn an chúlú eacnamaíochta, bhí laghdú suntasach ar an líon árachaithe i gcohóirt na ndaoine fásta óga, go háirithe sa chohóirt 18-29 (310,000 ag deireadh 2008 go 203,000 ag deireadh 2013 in árachóirí rollaithe oscailte) ach chomh maith leis sin sa chohóirt 30-39 (365,000 ag deireadh 2008 go 281,000 ag deireadh 2013). Bhí sé seo mar thoradh go pointe ar laghdú i bpobal na ndaoine fásta óga ach toisc chomh maith gur thit líon na ndaoine óga fásta a bhfuil árachas sláinte acu. Aisiompaíodh an treocht sa dá bhliain roimh mar gheall ar fhás i gcúrsaí fostaíochta agus ladghú in eisirce daoine fásta óga. Bhí tionchar ag lacáistí le haghaidh daoine óga fásta agus rátáil saoil phobail sa bhliain 2015 air seo.

Is dóigh go mbeidh níos mó éileamh atá duine atá árachaithe ann anois toisc go bhfuil an pobal an dul in aois, fiú muna mbíonn méadaithe ar sholáthar cúraim shláinte. Dá leanfadh líon na ndaoine óga árachaithe ag titim, bheadh aoisiú ní ba ghaiste ann don phobal árachaithe agus bheadh ardú suntasach ann d'éilimh in aghaidh an duine árachaithe.

Bhí ceithre Ghnóthas Ballraíochta Oscailte ag oibriú sa mhargadh amhail deireadh na bliana 2016. Bhí Irish Life Health agus GloHealth i mbun a gcuid gnólachtaí a chumasc, agus tharla sé seo go mall i mí Feabhra 2017. I Nollaig

2016, b'ionann sciar den mhargadh a bhí an Vhi Healthcare agus 50%, ach b'ionann é agus 95% i lár na 1990í sula raibh an margadh oscailte le haghaidh iomaíochta. Bhí 26% de sciar an mhargaidh ag Laya Healthcare; 14% ag Irish Life Health agus 6% ag GloHealth. Tá 4% de chomhsciar an mhargaidh ag Gnóthais Bhallraíochta Teoranta (Féach Aguisín A, Tábla 3). Tagann athruithe suntasach ar sciaranna den mhargadh de réir aois na n-áraithe, mar atá leagtha amach in Aguisín C, cé gur tháinig laghdú ar líon na n-athraithe seo le roinnt blianta anuas. Mar shampla, ag deireadh 2016, d'árachaigh Vhi Healthcare 66% dóibh siúd idir 70-79 le hárachas, i gcomparáid le 72% ag deireadh 2014 agus 80% ag deireadh 2011.

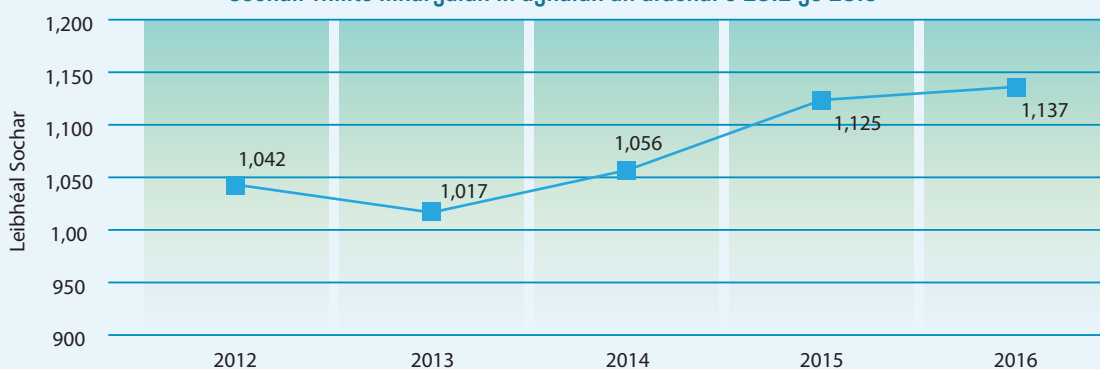
Costas Árachais Sláinte agus Costais Éilimh Chúram Sláinte.

Ba é €1,177 an mheánphréimh árachais sláinte a íocadh i leith cumhdach othair chónaithe sa bhliain 2016 (le haghaidh conarthaí a thagann faoi raon feidhme na Scéime um Choithromú Fiontar) i gcomparáid le €1,173 sa bhliain 2015 agus €1,200 sa bhliain 2014. Go dtí 2015, bhí méadú leanúnach ar an meánphréimh árachais sláinte ón mbliain 2001. Tá na figiúirí sin bunaithe ar ollphréimheanna, ach laghdaíodh an meánfhigiúr mar gheall ar phréimheanna do leanaí agus ar lascaí d'aoisigh óga. I gcás na nglanphréimheanna a ghearrann árachóirí ar thomhaltóirí, laghdaítear iad mar gheall ar fhaoiseamh ó cháin ioncaim, rud is comhionann le 20% den ollphréimh suas go €200. Faigheann na hárachóirí an méid sin go díreach ó na Coimisinéirí Ioncaim.

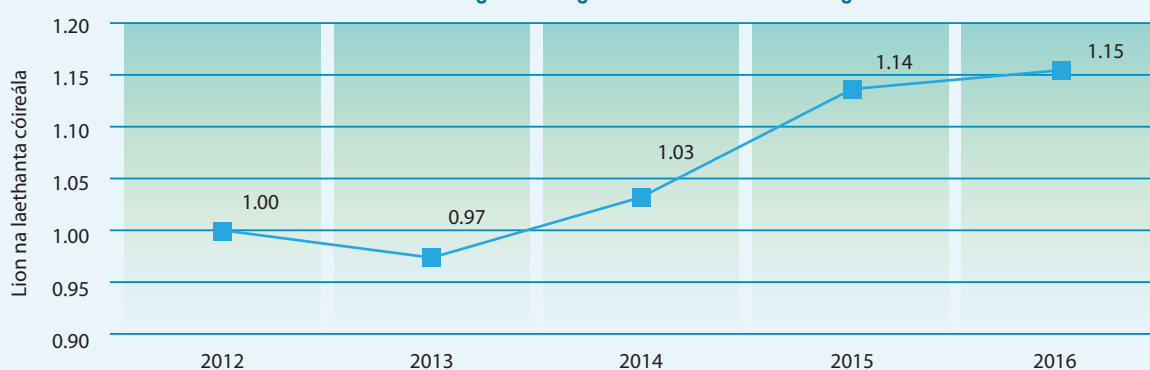
Bhí méadú 1% ann ar mheánluach na n-éileamh a íocadh in aghaidh an áraich sa bhliain 2016. Tháinig an méadú sin sna sála ar mhéadú 6.5% sa bhliain 2015 agus 3% sa bhliain 2014. Tá seans maith ann go raibh na méaduithe sin ní b'airde fós mar gheall ar an athrú a rinneadh ar na rialacha maidir le muirir a ghearradh ar othair phríobháideacha in ospidéal phoiblí in Eanáir 2014, mar a bhfuil cur síos air thíos. Ina ainneoin sin, is ísle go fóill an ráta méadaithe ná an meánmhéadú 12.6% a bhí ann idir na blianta 2008 agus 2012. Le linn na mblianta 2014 agus 2015, ba chothrom le nialas, beagnach, a bhí an boilsciú foriomlán i bpraghsanna do thomhaltóirí agus an boilsciú san earnáil sláinte araon. B'ionann agus 1.2% an boilsciú in Earnáil na Sláinte sa bhliain 2016. Tá sé rithábachtach d'ínbhuanaitheacht an mhargaidh árachais sláinte shaorálaigh an fás in éilimh árachais a shrianadh, go háirithe nuair a chuirtear san áireamh na cúiseanna aitheanta fadtéarmacha le méaduithe i gcostais chúram sláinte, is iad sin; an chaoifhulaingt níos ísle atá ar dhaoine i dtaca le drochshláinte, idirghabhálacha nua míochaine agus máinliachta agus aosú an daonra.

Léirítear sna cairteacha seo a leanas an t-athrú atá tagtha ar na rátaí éileamh a íocadh agus ar na laethanta cóireála in aghaidh an áraich idir na blianta 2012 agus 2016, agus an dá bhliain sin a áireamh. Chun an phréimh níos ísle a íoctar a léiriú, tugtar ualú 1/3 do leanaí sna háirimh sin. (Tá na figiúirí éileamh bunaithe ar shainmhíniú teicniúil ar "shochair fhille" a thugtar sna Rialacháin um Thuairisceáin Faisnéise)

Sochair fhille mhargaidh in aghaidh an áraich ó 2012 go 2016

Laethanta cóireála margaidh in aghaidh an áraich ó 2012 go 2016

Athruithe ar Rátaí Muirir d'Ospidéal Phoiblí

Ó thús na bliana 2014, tá feidhm ag na muirir nua ar chóiríocht príobháideach in ospidéal poiblí, faoi mar atá leagtha amach san Acht Sláinte (Leasú), 2013. Cé go raibh roinnt muirear ní b'ísle ná mar a bhí siad roimhe sin, ba é an t-athrú ba mhó ná go mbeadh ar dhuine ar bith a tharscaoil an ceart atá aige chun cóireáil a fháil go poiblí (agus a bheadh ina othar príobháideach dá bharr) íoc as muirear laethúil íosta €813 as gach oíche sa chuid is mó d'ospidéal ghéarmhíochaine poiblí, beag beann ar shonrú na leapa ina raibh siad (€1000 ar sheomra aonair agus €407 ar leaba cás lae). Is cosúil go ndeachaigh tamall thart sular imir an t-athrú sin aon tionchar ar líon na n-éileamh, agus an chuid is mó den mhéadú ar líon na n-éileamh ag teacht chun cinn sa bhliain 2016.

Forbairtí Táirgí

Bhí 373 táirge á margú ag deireadh na bliana 2016 i gcomparáid le 360 ag deireadh na bliana 2015 agus 355 ag deireadh na bliana 2014. Mar gheall ar an chónasadh idir Irish Life Health agus GloHealth go mall i mí Feabhra 2017 is amhlaidh go mbeidh laghdú ar líon na dtairgí a dhéanfaidh an t-árachóir cónasctha a mhargú. Áirítear le gnéithe an mhargaidh ná:

- Bhí 10% de na conarthaí i bhfeidhm ag deireadh na bliana 2016 faoi réir an ráta Neamhbhreis chumhdaigh níos ísle de dhleacht stampa (bhí sé mar a gcéanna ag deireadh na bliana 2015).
- Bhí polasaithe ag 7% den phobal árachaithe nár chlúdaigh gach ospidéal poiblí ag deireadh 2016; mar a gcéanna le deireadh 2015.
- Tá deighilt áirithe sa mhargadh. Seachas gnóthais bhallraíochta teoranta, áracháionn VHI 52% den mhargadh de réir beatha ach 66% den aoisghrúpa 70-79 agus 81% dóibh siúd atá 80 bliain d'aois agus níos sine. Arís, agus gnóthais bhallraíochta teoranta as an áireamh, tá sciar den mhargadh atá ag VHI den ioncam préimhse 60.3%, i gcomparáid le 63.7% de na héilimh íoctha. Mar mhalairt air seo, bíonn an sciar is airde den mhargadh ag árachóirí eile de réir beatha sna haoisghrúpaí is óige. (Faisnéis VHI Healthcare sochar glan suntasach ón scéim um chothromú frontar, agus ní fhaigheann árachóirí eile é).
- Is í an chomhéifeacht a bhíonn ag gnéithe dírithe táirgí agus an difear idir na préimheanna le haghaidh táirgí éagsúla ná go n-íocann iad siúd atá thar 60 bliain d'aois, ar an meán, préimheanna atá 34% níos airde (31% in 2015) ná na préimheanna a íocann iad siúd atá níos óige ná 60 bliain d'aois do na leibhéil is mó éileamh de chlúdach. (Is dócha go mbeidh gá le níos mó clúdaigh ortaipéidice ag tomhaltóirí níos sine, nach raibh ar fáil ach le polasaithe ní ba chostasáí ag trí de na ceithre árachóirí oscailte ag deireadh 2016. Ar an meán, is mian le tomhaltóirí níos sine leibhéal de chlúdach níos fearr ospidéal i gcomparáid le tomhaltóirí níos óige).

3.2.2 Taighde Coimisiúnaithe ar an Margadh Árachais Sláinte

Coimisiúnaíonn an tÚdarás taighde ar thomhaltóirí sa mhargadh árachais sláinte gach dhá bhliain. Foilsíodh an tuarascáil taighde in earrach na bliana 2016. (Rinneadh an suirbhé seo i Samhain 2015.) Tá sé ar fáil lena hiniúchadh anois ar shuíomh Gréasáin an Údaráis ag: <http://www.hia.ie/publication/consumer-surveys/2016>. Sa tsraith tuarascálacha taighde atá ar fáil, soláthraítear faisnéis luachmhar faoin margadh árachais sláinte, lena n-áirítear treochtaí le himeacht ama.

I measc na bpríomhchúiseanna a tugadh le hárachas sláinte a cheannach, bhí an costas a bhaineann le cóireáil leighis agus na tuairimí diúltacha atá ag daoine faoi chaighdeán na seirbhísí poiblí agus faoin easpa rochtana orthu. Cúis eile le hárachas sláinte a cheannach, de réir 17% de na daoine a ndearnadh suirbhé orthu, ná gur tairgeadh árachas dóibh i ngrúpscím obairbhunaithe.

Ag teacht sna sála ar an laghdú a bhí ann sa bhliain 2013, tháinig méadú ar shástacht le gach gné d'árachas sláinte sa bhliain 2015. Thug 56% de na daoine a ndearnadh suirbhé orthu scór ocht as deich ar a laghad dá n-árachóir sláinte reatha. Bhí laghdú géar ann ar chéatadán na ndaoine a bhraitheann gur míchuí atá méaduithe préimhe.

D'athraigh beagnach duine amháin as gach ceathrar árachóir sláinte roimhe seo. D'athraigh ceathrú de na daoine sin

árachóir sláinte ní ba mhó ná uair amháin freisin. Is í an príomhchúis le soláthraí a athrú ná coigilteas costais (65%).

Ó thaobh árachas saorálach de, ní iontas ar bith é gur as an gcatagóir shochdhéimeagrafach ABC1 a thagann 62% de dhaoine a bhfuil árachas sláinte acu, i gcomparáid le 41% den daonra i gcoitinne. Is pósta atá 70% d'aoisigh a bhfuil árachas sláinte acu, i gcomparáid le 50% de dhaoine i measc an daonra aoisigh i gcoitinne.

Rinneadh an suirbhé ar bhonn duine le duine agus le sampla 1,832 dhuine a bhí ionadaíoch don tír ar fad. Leagadh cúótaí síos ó thaobh inscne, aicme shóisialta agus réigiúin de.

3.2.3 Taighde coimisiúnaithe eile

Ar nós na mblianta roimhe, choimisiúnaigh an tÚdarás roinnt nótaí taighde óna chomhairleoirí airgeadais agus eacnamaíocha ar mheasúnú ar róchúiteamh maidir leis an scéim um chothromú fiontar de réir mar a bhí éilithe ag na nAchtanna Árachais Sláinte. Tugtar isteach sa Scéim um Chochothromú Fiontar nua 2016 go 2020 modheolaíocht dhifriúil agus tagarmharc chun tabhairt faoi mheasúnú ar róchúiteamh agus beidh an chéad mheasúnú de réir na modheolaíochta nua ag teastáil in 2019 do na trí bliana 2016 go 2018. Ní bheidh aon mheasúnaithe bliantúla ag teastáil in 2017 agus 2018.

3.2.4 Comhairle

Is minic a chuireann an tÚdarás comhairle ar Oifigh na Roinne Sláinte faoi ghnéithe áirithe d'árachas sláinte agus tagann sé le chéile go minic le hoifigigh de chuid na Roinne. Áirítear leis na príomhthoipicí comhairle ná athruithe reachtúla a d'fhéadfadh bheith ann maidir le hárachas sláinte, athruithe agus forbairtí a d'fhéadfadh bheith ann sa todhchaí ar an scéim um chothromú fiontar agus forbairtí/sonraí i margadh an árachais shláinte.

3.3 Leas Thomhaltóirí

3.3.1 Ceisteanna agus Gearáin ó Thomhaltóirí

Is é ceann de na feidhmeanna atá ag an Údarás “cibé gníomh is cuí leis a dhéanamh chun feasacht daoine den phobal a mhéadú maidir lena gcearta mar thomhaltóirí árachais sláinte agus maidir leis na seirbhísí árachais sláinte atá ar fáil dóibh” chomh maith le faireachán ar chomhlíonadh na nAchtanna Árachais Sláinte.

Laistigh den sainchúram sin, is é aidhm an Údarás feasacht thomhaltóirí a mhéadú ar a gcearta agus cabhrú leo táirgí árachais sláinte a thuiscint. Ina theannta sin, déanann an tÚdarás faireachán ar an bhfaisnéis a sholáthraíonn árachóirí do thomhaltóirí agus ar chomhlíonadh na nAchtanna Árachais Sláinte.

Faisnéis do Thomhaltóirí

Cabhraíonn an tÚdarás le thomhaltóirí trí cheisteanna a fhreagairt faoi árachas sláinte agus trí chabhrú leo díospóidí a réiteach le hárachóirí. In 2016 fuair an tÚdarás 5,018 ceist agus gearán (2015: 7083). Áirítear iad seo a leanas leis na hábhair ba choitianta a cuireadh in iúl don Údarás:

- Iarratais ar chomparáidí idir táirgí árachais sláinte;
- Beartais chealaithe árachóirí;
- Cearta i dtaobh árachóirí a athrú;
- Rátáil Saoil Phobail;
- Ceisteanna ginearálta maidir le táirgí árachais sláinte agus le tréimhsí feithimh;
- An costas atá ar árachas sláinte príobháideach;
- Caighdeáin seirbhíse árachóirí; agus
- Iarratais ar fhoilseacháin faisnéise an Údarás.

Le linn na bliana 2016, rinne an tÚdarás idirghabháil rathúil ar son thomhaltóirí i dtaobh ceisteanna a tháinig anuas maidir lena gcuid árachas sláinte. Chomh maith leis sin thug siad eolas do thomhaltóirí a d'éascaigh dóibh coigilitis shuntasacha a dhéanamh ar a bpréimheanna árachais sláinte. Tá dhá shampla de chásanna ar thug an tÚdarás aghaidh orthu leagtha amach thíos.

Cás-Staidéar 1

Rinne thomhaltóir teagmháil leis an Údarás maidir le hualú Rátáil Saoil Phobail a cuireadh i bhfeidhm ar a phrémh. D'áirigh gníomhaire seirbhísí custaiméirí an árachóra an t-ualú ar a phrémh go míchruinn. Rinne sé iarracht an scéal a réiteach trí roinn seirbhísí custaiméirí an árachóra, ach ní raibh sé sásta lena bhfreagra agus ar chur i bhfeidhm ualaithe.

Chuaigh an tÚdarás i dteagmháil le hárachóir an tomhaltaóra chun cur i bhfeidhm an ualaithe a cheistiú. D'aithin an t-árachóir go raibh botún déanta nuair a bhí ualú an tomhaltóra a áireamh. Dheimhnigh an t-árachóir gur chóir go mbeadh tréimhsí clúdaigh a bhí ann roimhe san áireamh agus nár chóir ualú ar bith bheith ann.

Thug an t-árachóir faoin ngníomhaire seirbhísí custaiméirí a oiliúint in athuair agus chun rialacháin um Rátáil Saoil Phobail a shoiléiriú agus chun teagmháil a dhéanamh leis an thomhaltóir agus lena chur in iúl dó nach mbeadh ualú ar bith i bhfeidhm. Bhí an thomhaltóir sásta leis an toradh.

Cás-Staidéar 2

Ghlaoigh lánúin scothaosta ar oifigí an Údaráis agus chomhairligh siad go raibh siad cláraithe ar cheann de na seanphleananna ar an margadh agus nár smaoinigh siad riamh ar cheann a athrú. Mar gheall ar na costais mhéadaithe, áfach, ar a bplean árachais sláinte, ní raibh sé d'acmhainn acu na préimheanna a íoc a thuilleadh. Ar a bharr sin, bhí an lánúin neirbhíseach faoi aistriú agus bhí eagla orthu go gcaillfidí clúdach le linn an phróisis.

Rinne gníomhaire ón Údarás athbhreithniú ar a gcuid riachtanas. Mhínigh an gníomhaire an próiseas aistrithe don lánúin agus dheimhnigh dóibh nach mbeadh tréimshí níos faide feithimh i bhfeidhm ach le sochair níos airde. Bheadh sochar ar bith den chineál chéanna, nó níos ísle, clúdaithe láithreach bonn, beag beann ar cé acu riocht reatha nó seanríocht a bheadh faoi chóireáil.

Thairg an gníomhaire roghanna eile dóibh ar a bplean reatha, ina raibh clúdach breise ann ar phréimh i bhfad níos ísle. Shocraigh an lánúin ar an bpolasaí reatha s'acu a chur ar ceal agus polasaí nua a bhunú le hárachóir nua. Shábháil an lánúin breis agus €5,000 toisc go ndearna siad an t-aistriú.

3.3.2 Suíomh Gréasáin

Coimeádann an tÚdarás suíomh Gréasáin, ar a soláthraítear faisnéis do thomhaltóirí de réir na bhfeidhmeanna faisnéise do thomhaltóirí a leagadh ar an Údarás leis an Acht Árachais Sláinte (Forálacha Ilghnéitheacha) 2009.

Áirítear ar an suíomh Gréasáin saoráid trínar féidir comparáid a dhéanamh idir pleananna, rud lena ligtear do thomhaltóirí na pleananna is oiriúnaí dóibh a roghnú bunaithe ar a gcúinsí féin agus sochair agus praghsanna a chur taobh le taobh chun comparáid a dhéanamh eatarthu. Leis an tsaoráid sin, tugtar rochtain do thomhaltóirí ar shonraí gach plean ar an margadh, agus is í an t-aon acmhainn ina bhfuil an fhaisnéis sin ar fáil.

Fuair an suíomh 496,000 cuairteoir in 2016, méadú de bhreis agus 15% ón mbliain 2015 (428,000). Tháinig méadú eile ar líon na ndaoine a leanann ár leathanaigh ar Facebook agus ar Twitter le linn na bliana.

4

Gnóthaí Corparáideacha

4.1 Straitéis

Le linn na bliana 2015, d'fhorbair an tÚdarás plean straitéiseach don tréimhse trí bliana idir 2016 agus 2018, rud ina leagtar amach an Misean, na Croíluachanna, an Fhís, na Spriocanna agus na Cuspóirí Straitéiseacha atá aige. Trí phleanáil ar aghaidh agus trí fheabhas leanúnach a dhéanamh, tá muintín ag an Údarás go mbeidh sé in ann leanúint lena ról agus lena sheirbhísí a neartú ar aon dul leis an sainchúram reachtúil atá air. Cuireadh an plean le chéile tríd an obair seo a leanas:

- Athbhreithniú a dhéanamh ar Phlean Straitéiseach an Údaráis don tréimhse 2012 - 2014;
- Sraith ceardlann straitéise ina raibh lucht bainistíochta an Údaráis agus Baill an Údaráis páirteach;
- Anailís mhionsonraithe LLDB (Láidreachtaí, Laigí, Deiseanna, Bagairtí);
- Anailís mhionsonraithe PEST (tosca Polaitiúla, Eacnamaíoch, Sóisialta agus Teicneolaíochta);
- Sainaithint a dhéanamh ar na príomhthosca ba ghá don Údarás a bhreithniú; agus
- An Plean Straitéiseach a fhorbairt.

Chuir an tÚdarás athbhreithniú i gcrích ar an bPlean Straitéiseach 2016-2018 i dtreo dheireadh 2016, agus dheimhnigh sé go bhfuil an Misean, an Fhís, na Croí-Luachanna agus na Spriocanna Straitéiseacha cuí. Tá mionathraithe ar na gníomhaíochtaí atá ag teastáil chun tacú le cuspóirí an Údaráis léirithe sa cháipéis nuashonraithe agus sa Phlean Seirbhíse do 2017. Tá an Plean ar fáil ar shuíomh Gréasáin an Údaráis ag www.hia.ie

Cuimsíonn na ráitis seo a leanas croíchuspóir agus croíchúram straitéiseach an HIA sna trí bliana atá romhainn.

Fís an Údaráis

"A bheith aitheanta mar rialálaí éifeachtach neamhspleách ar mhargadh árachais sláinte na hÉireann agus mar fhoinsé údarásach faisnéise agus comhairle ar an margadh sin."

Misean an Údaráis

Is é an misean atá ag an Údarás:

"Oibriú ar mhaithe le leas an phobail trí thacú le rátáil phobail, le rollú oscailte agus le cumhdach saoil i margadh iomaíoch árachais sláinte shaorálaigh."

Luachanna an Údaráis

Ghlac an tÚdarás na luachanna seo a leanas lena gcur i bhfeidhm ina chuid gníomhaíochtaí:

- gníomhú go neamhspleách, go neamhchlaon agus go macánta i gcónaí;
- oibriú ar bhealach éifeachtach gairmiúil;
- na sócmhainní faoina bhainistíocht a chaomhnú ar bhealach a chothaíonn muintín;
- dul i dteagmháil go gníomhach le geallsealbhóirí agus fáilte a chur roimh smaointe agus roimh mholtaí nua ó gach foinsé;
- bheith réamhghníomhach agus nuálach ó thaobh cur chuige de;
- trédhearcacht a chothabháil ina chuid gníomhaíochtaí uile; agus
- meas a bheith aige ar a chuid fostaithe.

Aithníonn an tÚdarás a thábhachtaí atá an Fhís, an Misean agus na Luachanna atá aige maidir le hardchaighdeán agus le sársholáthar seirbhíse a chothabháil agus is iad an Fhís, an Misean agus na Luachanna sin a threoraíonn é san obair sin.

4.2 Rialachas Corparáideach

An Cód Cleachtas maidir le Rialachas Corparáideach

Tá an Cód Cleachtas maidir le Rialachas an Údaráis Árachas Sláinte bunaithe ar leagan nuashonraithe den Chód Cleachtas do Rialachas Comhlachtaí Stáit arna eisiúint ag an Roinn Airgeadais i mí na Bealtaine 2009. D'fhoilsigh An Roinn Caiteachais Phoiblí agus Athchóirithe Cód Cleachtas (leasaithe) maidir le Rialú Grúpaí Stáit (2016) a tháinig i bhfeidhm ar an 1 Meán Fómhair 2016. Tagann forálacha an Chóid leasaithe in ionad na gcaighdeán a eisíodh roimh i nDeireadh Fómhair 2001 agus i mBealtaine 2009 ag an Roinn Airgeadais.

Le cúnamh ón Roinn Sláinte, tá an bhainistíocht ag uasdátú cáipéisí ábhartha, i.e, téarmaí tagartha, cairteanna scríofa, srl, agus súil acu go mbeidh siad in oiriúint don Chód nua maidir le 2017.

Eitic in Oifigí Poiblí

Tá an tÚdarás ar áireamh in Ionstraim Reachtuil Uimh. 699 de 2004 chun críocha na nAchtanna um Eitic in Oifigí Poiblí, 1995 agus 2001. Chomhlíon Baill an Údaráis, agus na baill foirne ábhartha a gcuid oibleagáidí faoin reachtaíocht sin.

Nochtuithe Cosanta

De réir Mhír 21 den Acht um Nochtuithe Cosanta, 2014, bhunaigh an tÚdarás agus choinníonn sé nósanna imeachta le haghaidh fostaithe reatha nó iarfhostaithe chun nochtuithe cosanta a dhéanamh maidir leis an Údarás agus a chuid oibre agus chun nochtuithe den chineál seo a láimhseáil. Cuireadh faisnéis scríofa ar fáil maidir leis na nósanna imeachta seo do gach fostaí.

Maidir le 2016 ní dheanadh nochtuithe ar bith don Údarás faoin Acht um Nochtuithe Cosanta 2014.

Tuarascáil Bhliantúil agus Cuntais

Ullmhaíodh na Cuntais Bhliantúla don bhliain 2016 agus cuireadh iad faoi bhráid Oifig an Ard-Reachtair Cuntas agus Ciste lena n-íniúchadh. Rinne an oifig sin na Cuntais seo a iniúchadh agus a cheadú agus tá siad leagtha amach i gCuid 5 den Tuarascáil Bhliantúil agus Cuntais seo.

Iniúcháireacht Inmheánach

Tháinig Coiste Iniúcháireachta an Údaráis le chéile ceithre huair sa bhliain 2016. Is féidir teacht ar bhallaíocht agus ar fhreastal an Choiste Iniúcháireachta i rith 2016 in Aguisín E. D'aontaigh an Coiste clár d'iniúcháireachtaí inmheánacha agus le linn 2016 d'ordaigh an Coiste go dtabharfaí faoi roinnt iniúcháireachtaí ar a shon ag BDO, iniúcháirí inmheánacha ceaptha ag an Údarás. Thug na hiniúcháirí faoi iniúcháireachtaí faoi leith ar na rialaithe inmheánacha airgeadais le haghaidh an Údaráis Árachais Sláinte agus an Ciste um Chothromú Fiontar. Cuireadh tuarascálacha faoi bhráid an Choiste Iniúcháireachta agus an Údaráis. Tháinig an Coiste Iniúcháireachta le chéile leis na hiniúcháirí inmheánacha agus seachtracha i rith na bliana. D'ullmhaigh feidhmeannas an Údaráis pleananna gnímh le dul i ngleic le torthaí iniúcháireachta agus rinne an Coiste Iniúcháireachta monatóireacht orthu siúd.

Rinne an Coiste Iniúcháireachta maoirseacht ar ráitis bhliantúla airgeadais agus ar pholasáí cuntasáíochta, ar bhainistíocht riosca, ar rialú inmheánach agus ar cheisteanna a bhaineann le luach ar airgead.

Bainistíocht Riosca

Agus an tÚdarás i mbun a chuid rólanna, bíonn éagsúlacht de rioscáí straitéiseacha, oibriúcháin agus airgeadais ann. Is féidir go n-eascróidh siad seo ó fhoinsí inmheánacha nó seachtracha agus go gcuirfidh siad cosc, nó go mbeidh drochthionchar acu ar chumas an Údaráis a chuid cuspóirí a bhaint amach.

De réir an “Treoir Maidir le Bainistiú Riosca le haghaidh Ranna agus Oifigí Rialtais”, a d’éisigh an Roinn Airgeadais in 2004 agus an Cód Cleachtais chun Comhlachtaí Stáit a Rialú, 2009, tá cáipéis pholasaí forbartha ag an HIA ar na rioscaí a aithint, a mheas agus a bhainistiú. Ligeann bainistíocht éifeachtach riosca don údarás a chuid bainistíochta straitéisí, oibriúcháin agus airgeadais a fheabhsú.

Tá Bainistíocht Riosca mar chuid de Théarmaí Tagartha an Choiste Iniúcháireachta agus tá dualgas díreach ar an gCoiste maoirseacht a dhéanamh ar bhainistíocht riosca an HIA agus an REF. Bíonn bainistíocht riosca mar mhír bhuan ar chlár an Choiste Iniúcháireachta agus Choiste an Údaráis. Ar a bharr sin, ar bhonn bliantúil, déanann an tÚdarás athbhreithniú ar na rioscaí atá aitheanta ar chlár na rioscaí agus ar an bplean bainistíochta chun na rioscaí atá aitheanta a mhaolú. Cuirfear rioscaí atá aitheanta i rith na bliana ar Chlár na Rioscaí ar bhonn leanúnach. Déantar athbhreithniú ar rioscaí arda (iad siúd atá ómra nó dearg), rioscaí nua nó riosca dúshlánacha ar Chlár na Rioscaí dhá uair sa bhliain ag an Údarás.

Nuair a eisíodh Cód Cleachtais nua chun Comhlachtaí Stáit a Rialú, i mí Lúnasa 2016, rinne an Coiste Iniúcháireachta athbhreithniú i mí Feabhra 2017 agus uasdátú ar a Théarmaí Tagartha agus Cairt in oiriúint le riachtanais nua an Chóid agus rinneadh an Coiste Iniúcháireachta agus Riosca de.

Is iad seo a leanas na rioscaí arda ar chlár rioscaí an Údaráis ag deireadh na bliana 2016:

Tábla 1 - Rioscaí Ard agus Gníomhaíochta Maolaithe ó Chlár na Rioscaí

Sainmhíniú Riosca	Gníomh Maolaithe
Easpa tuisceana tomhaltóirí ar chlúdach árachais sláinte a chruthaíonn tionchar diúltach le haghaidh tomhaltóirí	<ul style="list-style-type: none"> • Pleanann cumarsáide agus feidhm faisnéise tomhaltóirí an Údaráis • Cuir comhairle ar an Aire maidir le ceisteanna an mhargaidh agus ceisteanna reachtúla. • Ní mór do gach árachóir oscailte Cód Cleachtais Bhanc Ceannais na hÉireann a chomhlíonadh
Cailteanas pearsanra tábhachtach ón Údarás	<ul style="list-style-type: none"> • Cothabháil culchistí leordhóthánacha airgeadais lena chinntiú go bhfuil soláthróirí seachtracha seirbhíse ar fáil • Pleanáil chomharbais/teagmhais laistigh den Údarás
Deighilt riosca mhéadaithe idir agus laistigh d’árachóirí a mbaintear an bonn den ‘phríomhchuspóir’ bainte dá thoradh	<ul style="list-style-type: none"> • An Scéim um Chothromú Fiontar • Pleananna cumarsáide agus feidhm faisnéise tomhaltóirí • Forálacha reachtúla chun na hAchtanna um Árachas Sláinte a chomhlíonadh • Tuarascálacha dá uair sa bhliain chuig an Roinn Sláinte ar mheasúnú agus ar anailís ar thuaisceáin faisnéise • Comhairle ar Rialacháin um Sochair Íosta a uasdátú • Leanstan de chomhairle a chur ar uasdátú agus ar fheabhsú an chórais um chothromú fiontar • Monatóireacht a dhéanamh ar an meánphréimh le haghaidh aoisghrúpaí éagsúla • Ní mór do gach árachóir oscailte Cód Cleachtais Bhanc Ceannais na hÉireann a chomhlíonadh
Riosca go mbeidh neamhchomhlíonadh ann le reachtaíocht árachais sláinte ag árachóir neamhchláraithe nó eintiteas bainteach	<ul style="list-style-type: none"> • Feidhm an údaráis chun monatóireacht a dhéanamh ar an margadh agus ar an bhfaisnéis atá ar fáil • Cumhachtaí forfheidhme le haghaidh an Údaráis

Teangacha Oifigiúla

Comhlíonann an tÚdarás reachtaíocht na dTeangacha Oifigiúla agus bíonn sé i dteagmháil leanúnach leis an Roinn Ealaíon, Oidhreachta agus Gaeltachta ina leith sin.

Le linn na bliana 2016, thosaigh an tÚdarás ag ullmhú na chéad Scéime Gaeilge uaidh faoi Alt 11 d'Acht na dTeangacha Oifigiúla 2003. Foráiltear le hAlt 11 go n-ullmhóidh comhlachtaí poiblí scéim reachtúil ina sonróf ar na seirbhísí a sholáthróidh siad

- trí mheán na Gaeilge;
- trí mheán an Bhéarla;
- agus trí mheán na Gaeilge agus an Bhéarla;

Agus an Scéim á cur le chéile aige, thug an tÚdarás aird ar na Treoirínte arna n-ullmhú ag an Roinn Ealaíon, Oidhreacht agus Gaeltachta faoi Alt 12 d'Acht na dTeangacha Oifigiúla 2003. Ar cheadú a fháil ó Aire na Roinne Ealaíon, Oidhreacht agus Gaeltachta, leagfar amach sa Scéim na bearta a ghlacfar chun a chinntiú go ndéanfar raon seirbhísí áirithe nach gcuirtear ar fáil trí mheán na Gaeilge faoi láthair a chur ar fáil laistigh de thréimhse chomhaontaithe ama. Tá an Scéim ar fáil, ar cheadú, ar shuíomh Gréasáin an Údaráis ag www.hia.ie

Saoráil Faisnéise agus Ceisteanna Parlaiminte

Lean an tÚdarás lena dhualgais a chomhlíonadh maidir le freagra a thabhairt ar iarrataí Saoráil Faisnéise agus ar cheisteanna parlaiminte. Tháinig an tÚdarás faoi raon an Achta um Shaoráil Faisnéise nuair a ritheadh na Rialacháin fán Acht um Shaoráil Faisnéise, 1997, (Comhlachtaí Forordaithe), 2006. Tháinig na Rialacháin in éifeacht an 31 Bealtaine 2006. Tá an tÚdarás fós faoi réir raon feidhme na reachtaíochta um Shaoráil Faisnéise tar éis achtú an Achta um Shaoráil Faisnéise 2014.

Anuas ar iarrataí a phróiseáil a dhéantar faoin Acht um Shaoráil Faisnéise 2014, d'fhoilsigh an tÚdarás dhá leabhrán dar teideal "A Guide to the Functions of and Records Held by the Authority" agus "A Guide to the Rules, Procedures, and Practices of the Authority". Tugtar sa dá leabhrán sin treoir d'iarrthóirí faoin bpróiseas Saoráil Faisnéise.

Cuirtear na treoirínte le chéile de réir na nAchtanna um Shaoráil Faisnéise agus foilsítear iad ar shuíomh Gréasáin an Údaráis. Rinneadh an tAcht nua um Shaoráil Faisnéise 2014 a shíniú mar dhlí an 14 Deireadh Fómhair 2014, rud lenar tugadh éifeacht d'athruithe suntasacha ar an dóigh a bhfeidhmítear iarrataí Saoráil Faisnéise. Rinne an tÚdarás a chuid beartas agus nósanna imeachta a leasú de réir na reachtaíochta nua.

De réir Alt 8 den Acht um Shaoráil Faisnéise 2014, rinne an tÚdarás Scéim Foilsithe a ullmhú agus a fhoilsiú agus aird á tabhairt ar phrionsabail na hoscailteachta, na trédhearcachta agus na cuntasachta. Leis an Scéim Foilsithe, is féidir taifid a fhoilsiú agus a thabhairt ar bhealach oscailte inrochtana ar ghnáthbhonn lasmuigh den tSaoráil Faisnéise ar choinníoll nach bhfuil toirmeasc dlí ar an bhfoilseachán ná ar an tabhairt rochtana den sórt sin. Ceanglaítear leis an Scéim ar an Údarás faisnéis a chur ar fáil mar chuid dá ghnáthghníomhaíochtaí gnó de réir na Scéime.

Fuair an tÚdarás trí iarraidh saoráil faisnéise le linn na bliana 2016 agus chuir sé faisnéis ar fáil i ndáil le seachtú cheist parlaiminte.

Straitéis Cumarsáide

Tá beartas oscailte, comhairliúcháin agus plé le páirtithe leasmhara i bhfeidhm ag an Údarás. Cuireann an tÚdarás fáilte roimh chumarsáid le tomhaltóirí, le geallsealbhoirí agus le páirtithe leasmhara eile maidir le seirbhís rialála a sholáthar agus maidir lena chuid feidhmeanna a chomhlíonadh.

D'fhorbair an tÚdarás Plean Cumarsáide le haghaidh 2016 agus a Straitéis Chorparáideach a chur i bhfeidhm agus chun a Spriocanna Corparáideacha agus Straitéiseacha a bhaint amach agus le clár measta agus éifeachtach de ghníomhaíochtaí cumarsáide.

Le linn 2016, thug an tÚdarás faoi roinnt feachtais chumarsáide inar baineadh úsáid as gníomhaíochtaí dírithe caidrimh phoiblí agus fógraíochta chun tuiscint an phobail a mhúnlú agus a láidriú faoin margadh árachais phríobháidigh rátála pobail, agus athruithe ar oibriú an mhargaidh sin. Bhí an méid seo a leanas sna príomhghníomhaíochtaí cumarsáide:

- Foilísú Tuarascáil Bhliantúil an Údaráis;
- Foilísú Nuachtlitreacha Ráitiúla an Údaráis;

- Freagra ar cheisteanna ó na meáin maidir le réimse ceisteanna a bhaineann le hárachas príobháideach sláinte
- Muirir d'othair a bhfuil clúdach PHI acu in ospidéal phoiblí;
- Soláthróirí clúdaigh a aistriú;
- Gníomhaíochtaí frithchhalaoise i réimsí PHI; agus
- Feachtas um Athnuachan Polasaí Fógraíochta.

Ídiú Fuinnimh

Leag an Rialtas sprioc ar an earnáil phoiblí coigilt éifeachtúlachta fuinnimh 33% a bhaint amach faoin mbliain 2020, figiúr atá cothrom le 3,240 GWh. Is ionann é sin agus 10% den choigilt fuinnimh a theastaíonn don gheilleagar iomlán faoin mbliain 2020 (leagadh sprioc náisiúnta ar an ngeilleagar ar fad coigilt 20% amach). Chun an sprioc-choigilt a bhaint amach, forbraíodh an Plean Gníomhaíochta Náisiúnta um Éifeachtúlacht Fuinnimh (NEEAP). I dteannta Rialacháin na gComhphobal Eorpach (Éifeachtúlacht Críochúsáide Fuinnimh agus Seirbhísí Fuinnimh), 2009, leagadh síos leo na hoibleagáidí agus na spriocanna seo a leanas:

- Ón 1 Eanáir 2011, cuirfidh gach comhlacht poiblí ar áireamh i dtuascálacha bliantúla ráiteas ina ndéantar cur síos ar na bearta atá á ndéanamh aige chun a n-éifeachtúlacht fuinnimh a fheabhsú mar aon le measúnú ar an dul chun cinn atá déanta acu ar an sprioc 33% a bhaint amach;
- Cláir éifeachtúlachta fuinnimh a chur i bhfeidhm le haghaidh Ranna Rialtais, Gníomhaireachtaí Stáit, Údarás Áitiúla, an tSeirbhís Sláinte agus gach réimse eile den earnáil phoiblí;
- Cleachtais soláthair atá éifeachtúil ar fhuinneamh a chur chun feidhme; agus
- Ní mór Deimhniú Fuinnimh Taispeána a bheith ar taispeánt ag gach foirgneamh earnála poiblí os cionn 1,000 m² chun úsáid iarbhir fuinnimh agus Rátáil Fuinnimh an Fhoirgnimh a thaispeáint.

Tá oifig amháin ag an Údarás, rud atá lonnaithe i dTeach na Canálach. Tá an oifig sin lonnaithe ar urlár amháin d'fhoirgneamh oifige iláitíochta atá faoi úinéireacht Iontaobhaithe Scéim Pinsean na nOibrithe Tógála Teoranta Ní mó ná 1,000 m² an t-achar urláir i gcás ina bhfuil Deimhniú Fuinnimh Taispeána ag teastáil.

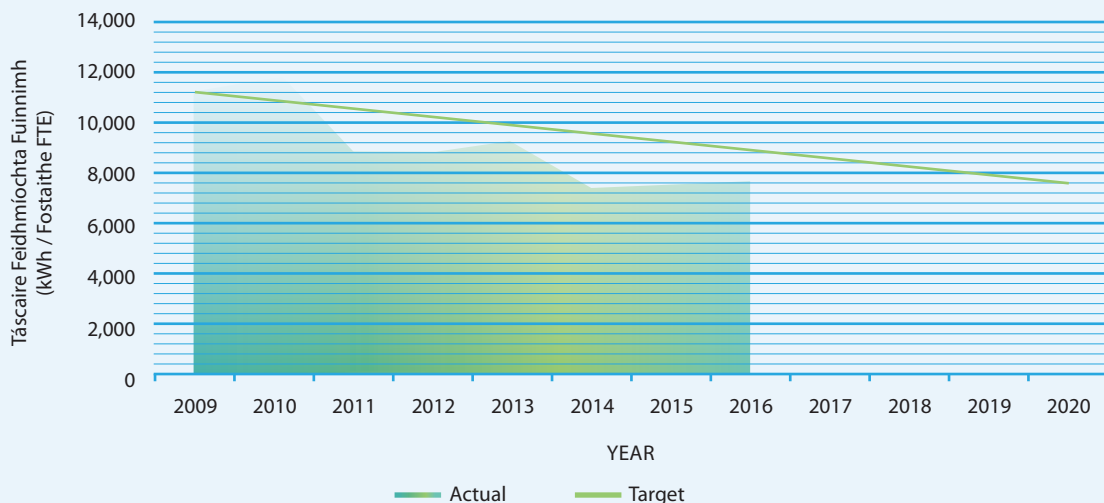
Tugann an tÚdarás tuairisc d'Údarás Fuinnimh Inmharthana na hÉireann faoina fheidhmíocht fuinnimh faoi I.R. Uimh. 542/2009 – Rialachán na gComhphobal Eorpach (Éifeachtúlacht Críochúsáide Fuinnimh agus Seirbhísí Fuinnimh), 2009. Tá an tuairisc ar ídiú fuinnimh bunaithe ar chéatadán fhoireann an Údarás laistigh den fhoirgneamh ar fad. Glacadh an cur chuige sin toisc go raibh roinnt urlár san fhoirgneamh folamh le linn na tréimhse tuairiscithe.

Sa bhliain 2016, d'úsáid an tÚdarás 44.9 MWh d'fhuinneamh, a bhí comhdhéanta díobh seo a leanas:

- 30.6 MWh de leictreachas agus
- 14.3 MWh de bhreoslaí iontaise (téamh)

Léirítear sa Ghraf seo a leanas an fheidhmíocht fuinnimh stairiúil thuairiscithe ag an Údarás ag tosú ag an mbonnlíne sa bhliain 2009 a fhad le 2016.

Feidhmíocht Fuinnimh

Gníomhartha a Rinneadh faoin gClár Éifeachtúlachta Fuinnimh sa bhliain 2016

- Bainistíodh teas ar aon dul le dálaí reatha aimsire;
- Athsholáthraíodh Teicneolaíocht Faisnéise agus trealamh eile le trealamh ní b'éifeachtúla ar fhuinneamh, de réir mar ba ghá;
- Úsáid mhéadaithe as comhfhreagras digiteach a chur chun cinn; agus
- Leanúint le hídiú freagrach fuinnimh a chur chun cinn san eagraíocht.

Gníomhartha atá beartaithe a dhéanamh faoin gClár Éifeachtúlachta Fuinnimh sa bhliain 2017

- Gléasanna ilfheidhmiúla atá éifeachtúil ar fhuinneamh a sholáthar agus trealamh á athsholáthar;
- Oibriú le hlontaobhaithe Scéim Pinsean na nOibríthe Tógála Teoranta agus lena gcuid gníomhairí ar bhearta chun úsáid fuinnimh a laghdú nuair is iomchuí;
- Úsáid mhéadaithe as comhfhreagras digiteach a chur chun cinn; agus
- Leanúint le hídiú freagrach fuinnimh a chur chun cinnlaistigh den eagraíocht.

D'éirigh leis an Údarás coigilitis de 0.3% a bhaint amach agus dá réir sin bhí sé san 11ú peircintíl de gach grúpa tuairiscithe poiblí agus tá sé ar an mbóthar ceart leis an sprioc de choigilt éifeachtúlachta fuinnimh 33% a bhaint amach faoin mbliain 2020.

4.3 Acmhainní

Foireann

Fostaíonn an tÚdarás aon bhall foirne dhéag.

Cistiú

Cistítear oibríochtaí an Údaráis trí tobhach a ghearrtar ar ghnóthais chláráithe de réir Alt 17 den Acht Árachais Sláinte, 1994. Socraíodh sna Rialacháin Tobhaigh 2010² gurb é an ráta atá le híoc ag gnóthais chláráithe ná 0.12% d'ioncam préimhe na ngnóthas cláráithe. Le hIonstraim Reachtúil 528/2014, Rialacháin Tobhaigh an Achta Árachais Sláinte, 1994, (Alt 17), 2014, rinneadh leasú eile ar an tobhach ioncaim, agus an ráta á shocrú ag 0.01% do na blianta 2015 agus 2016 agus ag 0.09% ón mbliain 2017 i leith. Tá an tobhach iníoctha leis an Údarás ar bhonn ráithiúil. Chomh maith leis sin, ceanglaítear ar ghnóthais chláráithe sonraí faoi árachaithe agus faoi ioncam préimhe a chur isteach. Déantar achoimre ar na staitisticí sin in Aguisín A. Tá Clár na nGnóthas Sochar Sláinte amhail an 31 Nollaig 2016 leagtha amach in Aguisín D.

² Ordú an Achta Árachais Sláinte, 1994 (Mír 17), 2010 (I.R. Uimh. 539 de 2010).

5

Tuarascáil Bhliantúil agus Cuntais 2016

5.1 Tuarascáil agus Cuntais An tÚdarás Árachas Sláinte don bhliain ón 1 Eanáir 2016 go dtí an 31 Nollaig 2016

Chuig an Aire Sláinte

De réir théarmaí Alt 32(2) den Acht Árachais Sláinte, 1994 (arna leasú), cuireann an tÚdarás Árachas Sláinte a Thuarascáil agus a Chuntais le haghaidh na tréimhse dhá mhí dhéag dar críoch 31 Nollaig 2016 faoi do bhráid

An tÚdarás Árachais Sláinte

(“an tÚdarás”)

Tuarascáil agus Ráitis Airgeadais

Clár	Leathanach
Eolas an Údaráis	30
Tuarascáil an Ard-Reachtair Cuntas agus Ciste	31
Ráiteas faoi Rialú Inmheánach Airgeadais	33
Ráiteas faoi Fhreagrachtaí an Údaráis	35
Ráitis Airgeadais	36 - 46

An tÚdarás Árachais Sláinte

Eolas an Údaráis

Baill an Údaráis

Sheelagh Malin (Cathaoirleach)	Ceaptha ar an 6 Bealtaine, 2010 Athcheaptha ar an 1 Feabhra, 2016
An tUas. Sean Coyle	Ceaptha ar an 1 Feabhra, 2016
An Dr Fiona Kiernan	Ceaptha ar an 1 Feabhra, 2016
An tUas. James A McNamara	Ceaptha ar an 1 Feabhra, 2016
An tUas. Ian Britchfield	Ceaptha ar an 20 Meitheamh, 2016
An tUas. Jim Joyce	Tháinig deireadh lena thréimhse ar an 31 Eanáir, 2016
An tUas. Dónall Curtin	Tháinig deireadh lena thréimhse ar an 31 Eanáir, 2016
An tUas. Paul Turpin	Tháinig deireadh lena thréimhse ar an 31 Eanáir, 2016
An tOllamh Anthony Staines	Tháinig deireadh lena thréimhse ar an 31 Eanáir, 2016

Príomhfheidhmeannach/Cláraitheoir

Don Gallagher

Rúnaí

An tUasal Eamonn Horgan

Baincéirí

AIB plc.
40/41 Sráid Westmoreland
Baile Átha Cliath 2

Permanent TSB
56/59 Faiche Stiofáin
Baile Átha Cliath 2

RaboDirect
Plás Charlemont
Baile Átha Cliath 2

Iniúcháirí

An tArd-Reachtair Cuntas agus Ciste
3A Sráid an Mhéara Uachtarach
Baile Átha Cliath 1

Oifigí

Teach na Canálach
Bóthar na Canálach
Baile Átha Cliath 6

An tArd-Reachtair Cuntas agus Ciste

An tÚdarás Árachas Sláinte

Tá iniúchadh déanta agam ar ráitis airgeadais an Údaráis Árachas Sláinte don bhliain dar críoch an 31 Nollaig 2016 faoin Acht Árachais Sláinte, 1994 (arna leasú). Cuimsíonn na ráitis airgeadais an ráiteas faoi ioncam agus caiteachas agus cúlchistí coinnithe ioncaim, an ráiteas faoin staid airgeadais, an ráiteas faoi shreabhadh airgid thirim, agus na nótaí gaolmhara. Ullmhaíodh na ráitis airgeadais san fhoirm a fhorordaítear faoi Alt 32 den Acht agus de réir an chleachtais chuntasaíochta a bhfuil glacadh leis.

Freagrachtaí an Údaráis

Tá an tÚdarás freagrach as na ráitis airgeadais a ullmhú, as a chinntiú go dtugtar léargas fírinneach cóir iontu, agus as rialtacht na n-idirbheart a chinntiú.

Freagrachtaí an Ard-Reachtair Cuntas agus Ciste

Is é an fhreagracht atá orm na ráitis airgeadais a iniúchadh agus tuairisc a thabhairt orthu de réir an dlí is infheidhme.

Déantar m'iniúchadh trí thagairt do na cúinsí speisialta a bhaineann le comhlachtaí Stáit maidir lena mbainistiú agus lena n-oibriú.

Déantar m'iniúchadh de réir na gCaighdeán Idirnáisiúnta um Iniúcháireacht (an Ríocht Aontaithe agus Éire) agus i gcomhréir leis na Caighdeáin Eiticiúla d'Iniúcháir ón mBord um Chleachtais Iniúcháireachta.

Raon feidhme an iniúchta ar na ráitis airgeadais

Is éard atá i gceist le hiniúchadh ná fianaise a fháil ar na méideanna agus ar an nochtadh sna ráitis airgeadais, a mhéid is gá chun dearbhú réasúnach a thabhairt go bhfuil na ráitis airgeadais saor ó mhíríteas ábhartha ar bith, cibé acu trí chalois nó trí earráid. Áirítear leis sin measúnú a dhéanamh ar na nithe seo a leanas

- cibé is amhlaidh nó nach amhlaidh go bhfuil na beartais chuntasaíochta oiriúnach do chúinsí an Údaráis, gur cuireadh i bhfeidhm go comhsheasmhach iad agus gur nochtadh go leordhóthanach iad
- réasúntacht na meastachán suntasach cuntasaíochta a rinneadh agus na ráitis airgeadais á n-ullmhú, agus
- cur i láthair foriomlán na ráiteas airgeadais.

Féachaim freisin le linn an iniúchta le fianaise a fháil ar rialtacht na n-idirbheart airgeadais.

Ina theannta sin, léim tuarascáil bhliantúil an Údaráis chun aon neamhréireachtaí ábhartha leis na ráitis airgeadais iniúchta a shainaithint agus chun sainaithint a dhéanamh ar aon fhaisnéis atá mícheart go hábhartha de réir dealraimh bunaithe ar an eolas a ghnóthaigh mé le linn an t-iniúchadh a dhéanamh nó ar aon fhaisnéis atá neamhréireach go hábhartha leis an bhfaisnéis sin. Má thagaim ar an eolas faoi aon mhíríteas ábhartha dhealraitheacha nó faoi aon neamhréireachtaí ábhartha dealraitheacha

Tuairim ar na ráitis airgeadais

Is é mo thuairim:

- go dtugtar léargas fírinneach cóir sna ráitis airgeadais ar shócmhainní, ar dhliteanais agus ar staid airgeadais an Údaráis amhail an 31 Nollaig 2016 agus ar a ioncam agus ar a chaiteachas don bhliain 2016; agus
- gur ullmhaíodh na ráitis airgeadais i gceart de réir an chleachtais chuntasaíochta a bhfuil glacadh leis.

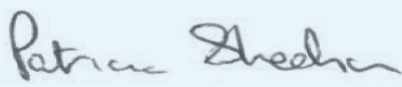
Is é mo thuairim gur leor taifid chuntasaíochta an Údaráis chun mé a chumasú iniúchadh réidh cuí a dhéanamh ar na ráitis airgeadais. Tá na ráitis airgeadais ag teacht leis na taifid chuntasaíochta.

Ábhair ar a dtuairiscím trí eisceacht

Tuairiscím trí eisceacht sa chás nach bhfuair mé an fhaisnéis agus na mínithe ar fad a theastaigh uaim do m'iniúchadh, nó sa chás

- gur tháinig mé ar aon chás ábhartha nár caitheadh airgead do na críocha a bhí beartaithe ann nó aon chás nach ndearnadh na hidirbhearta de réir na n-údarás a bhí á rialú ann, nó
- nach bhfuil an fhaisnéis atá tugtha i dtuarascáil bhliantúil an Údaráis comhsheasmhach leis na ráitis airgeadais ghaolmhara nó leis an eolas a ghnóthaigh mé le linn an t-iniúchadh a dhéanamh, nó
- nach léiríonn an ráiteas faoi rialú inmheánach airgeadais gur chomhlíon an tÚdarás an Cód Cleachtais do Rialachas Comhlachtaí Stáit, nó
- go bhfuil ábhair ábhartha eile ann a bhaineann leis an dóigh ar cuireadh gnó poiblí i gcrích.

Níl aon rud le tuairisciú agam maidir leis na hábhair sin ar a dtuairiscítear trí eisceacht.

Patricia Sheehan

Le haghaidh agus thar ceann an Ard-Reachtaire Cuntas agus Ciste
22 Meitheamh 2017

An tÚdarás Árachais Sláinte

Ráiteas faoi Rialú Inmheánach Airgeadais

Aithníonn Baill an Údaráis go bhfuil bord an Údaráis freagrach as an gcóras rialaithe inmheánaigh airgeadais san Údarás Árachais Sláinte.

Aithníonn Baill an Údaráis freisin nach bhféadfadh a leithéid de chóras rialaithe inmheánaigh airgeadais ach dearbhú réasúnta, agus ní dearbhú iomlán, a thabhairt go gcosnaítear na sócmhainní, go n-údaráítear idirbhearta agus go dtaifeadtar go cuí iad, agus go ndéantar aon earráidí nó mírialtachtaí ábhartha a chosc nó a bhrath go tráthúil.

Tá na príomhnósanna imeachta seo a leanas leagtha amach ag Baill an Údaráis chun rialú éifeachtach inmheánach airgeadais a sholáthar taobh istigh den Údarás: -

Mar a fhoráiltear dó le hAlt 26(5) den Acht Árachais Sláinte, 1994 (arna leasú), tá an Príomhfheidhmeannach/ Cláraitheoir (“an PF/C”) freagrach as riarachán agus gnó an Údaráis a chur i gcrích, a bhainistiú agus a rialú go ginearálta agus comhlíonfaidh sé/sí feidhmeanna eile a bheidh cinnte ag an Údarás. Tá sé comhaontaithe ag Baill an Údaráis go bhfuil an PF/C agus an fhoireann freagrach as cúrsaí oibriúcháin. Tuairiscíonn an PF/C do na Baill ag a gcruinnithe, rudaí a bhíonn ar siúl go míosúil de ghnáth.

Cuireadh próiseas foirmiúil ar bun chun rioscaí gnó a shainaithint, a mheas, a mhaolú agus a bhainistiú. Áirítear na nithe seo a leanas leis an bpróiseas sin:

- Sainaithint rioscaí agus cineál rioscaí;
- An dóchúlacht go dtarlódh siad;
- Impleachtaí airgeadais nó impleachtaí de chineálacha eile;
- Tosca maolaithe;
- Bearta chun na rioscaí sainaitheanta a bhainistiú; agus
- Faireachán a dhéanamh ar an bpróiseas agus tuairisc a thabhairt air.

D'éisigh An Roinn Caiteachais Phoiblí agus Athchóirithe Cód Cleachtas athbhreithnithe le haghaidh Rialú Forais Stáit (an “Cód”) i mí Lúnasa 2016. Tá dhá rogha ag Forais stáit maidir le ráitis airgeadais

- a) Glacadóir luath nuair a roghnaíonn an foras stáit forálacha an Chóid athbhreithnithe a ghlacadh ar bord maidir le 2016, nó
- b) Leanstan ar aghaidh le leagan 2009 den Chód Cleachtas athbhreithnithe le haghaidh Rialú Forais Stáit a chur i bhfeidhm.

Roghnaigh an tÚdarás ar chloí le leagan 2009 den Chód Cleachtas athbhreithnithe le haghaidh Rialú Forais Stáit a chur i bhfeidhm le haghaidh na tréimhse tuairiscithe airgeadais 2016. Tá an lucht bainistíochta ag obair leis an Roinn Sláinte le bheith go hiomlán comhlíontach le forálacha an Chóid athbhreithnithe le linn 2017.

Chuir na Baill rialacha in oiriúint maidir leis an nós imeachta agus le gnó chruinnithe an Údaráis Árachais Sláinte le haghaidh a gcruinnithe.

Cuireann an tÚdarás i bhfeidhm sraith de nósanna imeachta ina leagtar amach treoracha airgeadais, nótaí de nósanna imeachta agus cleachtas tarmligin. Déanann Coiste Iniúcháireachta maoirseacht ar ráitis bhliantúla airgeadais agus ar pholasaí cuntasáochta, ar bhainistíocht riosca, ar rialú inmheánach agus ar cheisteanna a bhaineann le luach ar airgead. Tháinig an Coiste le chéile chun athbhreithniú a dhéanamh ar ghnéithe airgeadais a bhain leis an mbliain 2016. Tá comhairleoirí i ngleic le príomhréimsí ina meastar seirbhísí den chineál seo bheith iomchuí, lena n-áirítear cuntasóirí agus comhairleoirí inmheánacha iniúcháireachta.

Tá córas bogearraí ríomhaireachta i bhfeidhm ag an Údarás ina bhfuil pacáiste cuntasáíochta agus párolla chun rialaithe inmheánacha airgeadais an Údaráis a éascú.

Mar gheall ar mhéid na heagraíochta agus líon na foirne atá fostaithe, d'fhostaigh an tÚdarás comhlacht sheachtrach cuntasáíochta chun ráitis airgeadais a ullmhú agus chun monatóireacht a dhéanamh orthu thar ceann an Údaráis agus chun meicníocht mhíosúil tuairiscithe airgeadais a ullmhú ar bhainistíocht na gcuntas go ginearálta, lena n-áirítear buiséid.

Deimhnímid gur tugadh faoi athbhreithniú ar éifeachtúlacht chóras na rialaithe inmheánacha airgeadais maidir le 2016.

Sínithe thar ceann Bhaill an Údaráis

Sheelagh Malin

Cathaoirleach

An tÚdarás Árachais Sláinte

19 Bealtaine 2017

Dáta

An tÚdarás Árachais Sláinte

Ráiteas faoi Fhreagrachtaí an Údaráis

Le hAlt 32(2) den Acht Árachais Sláinte, 1994 leagtar dualgas ar Bhaill an Údaráis ráitis airgeadais a ullmhú i cibé foirm a cheadóidh an tAire Sláinte tar éis dul i gcomhairle leis an Aire Airgeadais. Agus na ráitis airgeadais sin á n-ullmhú, ceanglaítear ar an Údarás:

- Beartais oiriúnacha chuntasaíochta a roghnú agus iad a chur i bhfeidhm go comhsheasmhach ansin;
- Breithiúnais agus meastacháin a dhéanamh atá réasúnta agus stuama;
- A lua cé acu a leanadh nó nár leanadh caighdeáin chuntasaíochta is infheidhme, faoi réir aon imeachtaí ábhartha atá mínithe agus nochta sna ráitis airgeadais; agus
- Na ráitis airgeadais a ullmhú ar bhonn gnóthas leantach, ach amháin má tá sé míchuí talamh slán a dhéanamh de go leanfaidh an tÚdarás ar aghaidh de bheith ag feidhmiú.

Tá an tÚdarás freagrach as taifid imleora chuntasaíochta a choinneáil ina nochtar staid airgeadais an Údaráis ar bhealach fíor agus cóir ag am ar bith agus lena gcuirtear ar chumas an Údaráis a chinntiú go gcloíonn na ráitis airgeadais le hAlt 32(2) den Acht. Tá an tÚdarás freagrach chomh maith as cosaint shócmhainní an Údaráis agus as bearta réasúnta a dhéanamh chun calaois agus mírialtachtaí eile a chosc agus a bhrath.

Sheelagh Malin
Cathaoirleach

Sean Coyle
Ball

19 Bealtaine 2017
Dáta

An tÚdarás Árachais Sláinte

Ráiteas faoi Ioncam agus Caiteachas agus Cúlchistí Coinnithe Ioncaim don bhliain dar críoch an 31 Nollaig 2016

	Nótaí	12 mhí dar críoch an 31 Nollaig, 2016 €	12 mhí dar críoch an 31 Nollaig, 2015 €
Ioncam	2	428,153	381,493
Costais Riaracháin	3	(1,635,883)	(2,340,037)
Barrachas caiteachais thar ioncam		(1,207,730)	(1,958,544)
Ús Infhaighte		19,004	51,608
Easnamh don Bhliain		(1,188,726)	(1,906,936)
Cúlchistí coinnithe ioncaim i dtús na bliana		9,825,648	11,732,584
Cúlchistí coinnithe ioncaim ag deireadh na bliana		8,636,922	9,825,648

Níl aon ghnóthachain ná cailteanais aitheanta ann, seachas na cinn a ndéileáiltear leo sa Ráiteas faoi Ioncam agus Caiteachas agus Cúlchistí Coinnithe Ioncaim.

Sheelagh Malin
Cathaoirleach

Sean Coyle
Ball

19 Bealtaine 2017
Dáta

Tá nótaí 1 go 14 mar chuid de na Ráitis Airgeadais seo.

An tÚdarás Árachais Sláinte

Ráiteas faoin Staid Airgeadais amhail an 31 Nollaig 2016

	Nótaí	2016 €	2015 €
Sócmhainní seasta			
Sócmhainní inláimhsithe	6	51,994	84,338
Sócmhainní reatha			
Airgead tirim agus coibhéisí airgid thirim		10,467,549	11,343,106
Réamhíocaíochtaí agus méideanna infhaighte eile	7	334,473	285,902
		10,802,022	11,629,008
Dlíteanais Reatha (méideanna atá dlite taobh istigh de bhliain amháin) Méideanna iníoctha agus fabhruithe	8	(2,217,094)	(1,887,698)
Glansócmhainní reatha		8,584,928	9,741,310
Iomlán na sócmhainní líuide dliteanais reatha		8,636,922	9,825,648
Glansócmhainní		8,636,922	9,825,648
Ionadaithe ag			
Cúlchistí coinnithe ioncaim		8,636,922	9,825,648
		8,636,922	9,825,648

Sheelagh Malin
Cathaoirleach

Sean Coyle
Ball

19 Bealtaine 2017
Dáta

Tá nótaí 1 go 14 mar chuid de na Ráitis Airgeadais seo.

An tÚdarás Árachais Sláinte

Ráiteas faoi Shreabhadh Airgid Thirim
don bhliain dar críoch an 31 Nollaig 2016

	Nótaí	2016 €	2015 €
Réiteach Easnaimh Oibrithe ar insreabhadh airgid ghlain ó ghníomhaíochtaí oibriúcháin.			
Easnamh Oibrithe don bhliain		(1,188,726)	(1,906,936)
Dímheas	6	41,422	42,928
(Méadú) / laghdú i bhféichiúnaithe	7	(70,255)	668,478
Méadú i bhféichiúnaithe	8	329,396	180,286
Eis-sreabhadh airgid thirim ó gníomhaíochtaí oibriúcháin		(888,163)	(1,015,244)
Sreabhadh airgid ó ghníomhaíochtaí infheistíochta			
Íocaíochtaí chun Sócmhainní Seasta Inláimhsithe a fháil	6	(9,078)	(34,941)
		(897,241)	(1,050,185)
Sreabhadh ó ghníomhaíochtaí airgeadais			
Ús Tuillte		(18,845)	(51,608)
Ús faighte		40,529	44,762
Laghdú agus méadú in Airgead tirim agus coibhéisí airgid thirim			
Laghdú agus méadú in Airgead tirim agus coibhéisí airgid thirim		11,343,106	12,400,137
Airgead tirim agus coibhéisí airgid thirim ar an 31 Nollaig		10,467,549	11,343,106
Laghdú agus méadú in Airgead tirim agus coibhéisí airgid thirim			
		(875,557)	(1,057,031)

Sheelagh Malin
Cathaoirleach

Sean Coyle
Ball

19 Bealtaine 2017
Dáta

Tá nótaí 1 go 14 mar chuid de na Ráitis Airgeadais seo.

An tÚdarás Árachais Sláinte

Nótaí (mar chuid den na ráitis airgeadais)

1. Beartais Chuntasaíochta

Tá na beartais chuntasaíochta shuntasacha a cuireadh i bhfeidhm agus na ráitis airgeadais seo á n-ullmhú leagtha amach thíos. Mura luaitear a mhalairt, cuireadh na beartais seo i bhfeidhm go comhsheasmhach maidir le gach bliain a chuirtear i láthair.

Bunús Ullmhúcháin

Ullmhaíodh na ráitis airgeadais de réir Chaighdeán Tuairiscithe Airgeadais 102. “An Caighdeán Tuairiscithe Airgeadais infheidhna sa Ríocht Aontaithe agus i bPoblacht na hÉireann” (FRS 102”) Ullmhaíodh na ráitis airgeadais ar bhonn fabhrúithe na cuntasaíochta faoi choinbhinsiún an chostais stairiúil de réir na bprionsabal cuntasaíochta a bhfuil glacadh leo.

Cuirtear ráitis airgeadais an Údaráis i láthair in Euro (“€”), arb é airgeadra feidhmeach an Údaráis é.

Tá an tÚdarás den tuairim nach ann d’aon bhreithiúnais chriticiúla a bhfuil tionchar suntasach acu ar na méideanna a aithnítear sna ráitis airgeadais.

Ioncam Tobhaigh

Is ionann an t-ioncam tobhaigh agus an méid a bhí infhaighte ag an Údarás maidir leis an tréimhse. Cuimsíonn sé sin íocaíochtaí a rinneadh leis an Údarás de réir an Achta Árachais Sláinte, 1994 (arna leasú). Déantar réasúntacht an fhigiúir seo a sheiceáil i gcomparáid leis an ioncam tobhaigh ionchasach i bhfianaise phróifíl scéimeanna árachais sláinte phríobháidigh an Údaráis.

Aitheantas Caiteachais

Aithnítear caiteachas sna ráitis airgeadais ar bhonn fabhrúithe, de réir mar a thabhaítear é.

Sócmhainní Seasta Inláimhsithe

Luaitear sócmhainní seasta inláimhsithe de réir luach an chostais lúide dímheas carntha. Ríomhtar dímheas, a ghearrtar ar an Ráiteas faoi Ioncam agus Caiteachas agus Cúlchistí Coinnithe loncaim, d’fhonn costas na sócmhainní seasta a dhíscríobh i rith a saoil mheasta úsáidigh faoi mhodh na líne díri, ar ráta bliantúil 331/3% le haghaidh trealamh ríomhairí agus 20% le haghaidh na sócmhainní eile go léir ón dáta éadála.

Airgeadraí Eachtracha

Aistrítear idirbhearta atá ainmnithe in airgeadraí eachtracha go euro i rith na bliana agus tá siad san áireamh sa Ráiteas faoi Ioncam agus Caiteachas agus Cúlchistí Coinnithe loncaim le haghaidh na bliana.

Aistrítear idirbhearta atá ainmnithe in airgeadraí eachtracha go euro i rith na bliana agus tá siad san áireamh sa Ráiteas faoi Ioncam agus Caiteachas agus Cúlchistí Coinnithe loncaim le haghaidh na bliana.

An Ciste um Chothromú Fiontar

Bunaíodh an Ciste um Chothromú Fiontar (an “Ciste”) an 1 Eanáir 2013 faoin Acht Árachais Sláinte (Leasú), 2012. Tá an tÚdarás freagrach as an gCiste a choimeád ar bun, a chosaint, a riar agus a chur i bhfeidhm agus aisghabhann sé na costais a thabhaíonn sé ina leith sin ón gCiste. Is é atá i gceist leis an mbonn atá le costais a aisghabháil ná go lán-chionroinntear costais a bhaineann go díreach leis an gCiste agus go páirt-chionroinntear costais a thabhaíonn an tÚdarás, faoi mar atá leagtha amach i Nóta 14 de na ráitis airgeadais. Déanann an tÚdarás ráitis airgeadais ar leith a ullmhú ar bhonn bliantúil.

Soláthar Sochar Scoir

De réir Alt 28 den Acht Árachais Sláinte, 1994 (arna leasú), tá cead ag an Údarás scéim a dhéanamh le haghaidh deonú sochair aoisliúntais do bhaill foirne an Údaráis, le toiliú ón Aire Sláinte agus ón Aire Caiteachais Phoiblí agus Athchóirithe. Rinneadh Scéim Aoisliúntais Fostaithe an Údaráis Árachais Sláinte (I.R. Uimh. 637 de 2016 a shíniú an 21 Nollaig 2016 ina bhfuil na Rialacha atá leagtha amach sa Sceideal do Rialacháin Bhaill Reatha Scéim Pinsin na Seirbhíse Poiblí 2014 (I.R. Uimh.582 de 2014) glactha mar Scéim chun sochair aoisliúntais a bhronnadh ar bhaill foirne, lena n-áirítear an Cláraitheoir, den Údarás Árachais Sláinte. Tá an tÚdarás ag déanamh na n-asbhaintí mar is cóir ó thuarastálacha atá á gcoinneáil ag an Údarás, ach nach bhfuil aitheanta mar ioncam. Tá an tÚdarás freisin ag cur le rannaíocaíochtaí fostaithe le haghaidh an Scéime. Tá an tÚdarás Árachais Sláint i mbun plé leis an Roinn Sláinte faoi láthair maidir le meicníocht cistithe pinsin an Údaráis Árachais Sláinte. Ag brath ar thorthaí an phlé seo, ní léir go mbeidh an muirear pinsin de réir mar atá ríofa go hactúireach ag teastáil le haghaidh na ráiteas airgeadais ná na sócmhainne pinsin nó dlíteanais pinsin atá ríofa go hactúireach maidir le Scéim Aoisliúntais an Údaráis Árachais Sláinte.

Mar thoradh air sin, is é an beartas cuntasaoíochta i dtaca le pinsin ná caitheamh leo mar phlean ranníocaíochta sainithe de réir alt 28.13 de FRS 102. Féach **Nóta 10** le haghaidh tuilleadh sonraí a fháil.

De réir an Achta um Pinsin na Seirbhíse Poiblí (Scéim Aonair agus Forálacha Eile) 2012, is baill de Scéim Pinsean Aonair na Seirbhíse Poiblí iad baill foirne nua a tháinig isteach san Údarás tar éis an 1 Eanáir 2013. Déanann an tÚdarás na hasbhaintí riachtanacha ó thuarastail na mball foirne atá páirteach sa scéim. Déantar ranníocaíochtaí ó fhostaithe agus ranníocaíochtaí ón bhfostóir a aistriú ar bhonn míosúil chuig an Roinn Caiteachais Phoiblí agus Athchóirithe de réir an Achta um Pinsin na Seirbhíse Poiblí (Scéim Aonair agus Forálacha Eile) 2012.

2. Ioncam

Foráiltear le hAlt 17 den Acht Árachais Sláinte, 1994 (arna leasú), go n-íocfaidh gnóthais chláráithe tobhach ioncaim leis an Údarás gach ráithe d'fhonn oibríochtaí an Údaráis a chistiú agus soláthar imleor a dhéanamh do theagmhais. Le Rialacháin Tobhaigh an Achta Árachais Sláinte, 1994, (Alt 17), 2001, socraíodh ráta an tobhaigh ioncaim ag 0.14% den méid inmheasúnaithe a íoctar le gach gnóthas tráchtála agus teoranta in Éirinn. Ba le Rialacháin Tobhaigh (Leasú) an Achta Árachais Sláinte, 1994, (Alt 17), 2010, agus laghdaíodh an ráta ina dhiaidh sin go 0.12%. Le hIonstraim Reachtúil 528/2014, Rialacháin Tobhaigh an Achta Árachais Sláinte, 1994, (Alt 17), 2014, rinneadh leasú eile ar an tobhach ioncaim, agus an ráta á shocrú ag 0.01% do na blianta 2015 agus 2016 agus ag 0.09% ón mbliain 2017 i leith.

	2016 €	2015 €
Tobhach Ioncaim	241,245	235,404
Costais a athghearradh ar an gCiste um Chothromú Fiontar (Nota 13)	186,908	146,089
	428,153	381,493

3. Costais Riaracháin

	2016 €	2015 €
Tuarastail, costas pinsin agus costais eile foirne (Nota 4)	804,165	760,046
Costais Oiliúna	15,532	25,863
Táillí Stiúrthóirí (Nota 4)	17,264	20,948
Earcaíocht	-	9,040
Cíos, Muirir Sheirbhíse agus Cothabháil	112,983	79,883
Comhairliúchan (Nota 5)	277,657	455,653
Árachas	17,515	18,979
Costais Ríomhairí agus Pháipéarachais	34,899	28,952
Costais Riaracháin Eile ³	38,246	36,787
Faisnéis do Thomhaltóirí ⁴	266,700	851,758
Iníúcháireacht	9,500	9,200
Dímheas	41,422	42,928
	1,635,883	2,340,037

Déantar speansais riaracháin €186,908 (2015: €146,089) i leith an Chiste um Chothromú Fiontar a aisghabháil ón gCiste agus caitear leo mar ioncam (féach **Nóta 13**).

Níor caitheadh aon airgead ar thaisteal thar lear sa bhliain (2015: nialas).

4. Táillí Stiúrthóirí agus Luach Saothair an Phríomhfheidhmeannaigh

Ba iad seo a leanas na táillí a bhí iníoctha le Baill aonair den bhord don bhliain 2016: Jim Joyce (Cathaoirleach), €718 (2015: €8,978) Sheelagh Malin (Cathaoirleach) €7,3434 (2015: €5,985), Dónall Curtin €529 (2015: €5,985), Sean Coyle €5,486, Ian Britchfield €3,188, Dr. Fiona Kiernan €0, James A McNamara €0. B'ionann na speansais a íocadh le baill aonair bhoird in 2016 ná €324 do Ian Britchfield agus €3,327 do James McNamara.

Ba é tuarastal Don Gallagher, an Príomhfheidhmeannach/Cláraitheoir (an 'PF/C'), don bhliain 2016 ná €85,454 (2015: €85,127). Fuair an PF liúntas taistil agus cothaithe dar luach €199 (2015: €416) Tá teidlíochtaí pinsin an PF i gcomhréir leis na teidlíochtaí caighdeánacha i scéim eiseamláireach aoisliúntais sochair shainithe na seirbhíse poiblí. Ní bhfuair an PF/C aon pheorcaisí ná sochair sa bhliain 2016.

Ba é líon na mball foirne a bhí fostaithe ag an Údarás amhail an 31 Nollaig 2016 ná 11 (2015: 10 nó 9.6 de choibhéis lánaimseartha). Tuairiscíonn an tÚdarás go bhfuil 11 bhall foirne aige faoin gcreat rialaithe fostaíochta.

³ Áirítear le Costais Riaracháin Eile €1,202 (2015: €1,095) i dtaca le himeachtaí a bhain leis an bhfoireann agus leis an mbord

⁴ Mhéadaigh an caiteachas ar fhaisnéis do thomhaltóirí sa bhliain 2015 de bharr feachtas faisnéise poiblí ar thug an tÚdarás Árachas Sláinte faoi sna laethanta sular tugadh an rátaíl phobail saoil isteach. B'ionann an costas agus €815,715.

5. Costais Chomhairleachta

	2016 €	2015 €
Cuntasaíocht	68,374	58,417
Seirbhísí Achtúireacha	75,645	125,995
Seirbhísí Dí	29,923	22,909
Cumarsáid	46,126	48,178
Taighde	22,906	43,081
Aoisliúntas	1,095	1,740
Aoisliúntas	2,838	2,186
Comhairleacht eacnamaíoch ⁵	30,750	153,147
	277,657	455,653

⁵ Ba é an chúis phríomha leis an gcaiteachas laghdaithe comhairleachta eacnamaíche idir an bhliain 2015 agus an bhliain 2016 ná an obair bhreise a rinneadh i leith an phróisis fhoirméalta le haghaidh na Scéime um Choithromú Fiontar atá á déanamh go himheánach ag foireann an HIA i gcomparáid leis an obair a rinneadh go seachtach an tríú páirithe sa bhliain 2015.

6. Sócmhainní Seasta Inláimhsithe

	Ríomhaire Trealamh €	Feistiú oifige, Trocán agus Trealamh €	Suíomh Gréasáin Forbairt €	Oifig Feistis €	Iomlán €
Costas					
Ar an 31 Nollaig 2015	69,056	328,901	102,325	51,383	551,665
Breisiúcháin i rith na bliana	8,136	942	-	-	9,078
Diúscairtí i rith na bliana	-	-	-	-	-
Ar an 31 Nollaidg 2016	77,192	329,843	102,325	51,383	560,743
Dímheas					
Ar an 31 Nollaig 2015	48,125	324,043	72,631	22,528	467,327
Costas don bhliain	11,754	2,126	17,265	10,277	41,422
Dímheas ar dhiúscairtí	-	-	-	-	-
Ar an 31 Nollaidg 2016	59,879	326,169	89,896	32,805	508,749
Glanluach de réir na leabhar					
Ar an 31 Nollaidg 2016	17,313	3,674	12,429	18,578	51,994
Ar an 31 Nollaig 2015	20,931	4,858	29,694	28,855	84,338
Maidir leis an mbliain roimhe					
Costas					
Ar an 31 Nollaig 2014	58,903	328,354	87,888	51,383	526,528
Breisiúcháin i rith na bliana	19,957	547	14,437	-	34,941
Diúscairtí i rith na bliana	(9,804)	-	-	-	(9,804)
Ar an 31 Nollaig 2015	69,056	328,901	102,325	51,383	551,665
Dímheas					
Ar an 31 Nollaig 2014	45,768	322,058	54,126	12,251	434,203
Costas don bhliain	12,161	1,985	18,505	10,277	42,928
Dímheas ar dhiúscairtí	(9,804)	-	-	-	(9,804)
Ar an 31 Nollaig 2015	48,125	324,043	72,631	22,528	467,327
Glanluach de réir na leabhar					
Ar an 31 Nollaig 2015	20,931	4,858	29,694	28,855	84,338
Ar an 31 Nollaig 2014	13,135	6,296	33,762	39,132	92,325

7. Réamhíocaíochtaí agus méideanna infhaighte eile

	2016 €	2015 €
Ioncam tobhaigh infhaighte (Nota 2)	56,958	59,166
Ús fabhráithe	1,586	23,270
Réamhíocaíochtaí agus Méideanna Infhaighte Eile	39,375	33,057
Cártaí Taistil	1,168	-
An Ciste um Choithromú Fiontar	235,386	170,409
	334,473	285,902

8. Creidiúnaithe (méideann ag titim laistigh de bhliain amháin)

	2016 €	2015 €
Creidiúnaithe trádála agus fabhrúithe	274,750	145,110
Soláthar Pinisn (Nota 10)	1,855,614	1,678,990
Tobhach Pinsin	3,962	4,237
Scéim Pinsin Singil na Seirbhíse Poiblí	661	635
PAYE/PRSI	28,399	28,114
Seirbhísí Gairmiúla atá ag coinneáil cánach siar	46,690	5,170
Cáin Bhreisluacha	7,018	25,442
	2,217,094	1,887,698

9. Ceangaltais faoi Léasanna Oibriúcháin

Tá oifigí ar cíos ag an Údarás Árachas Sláinte i dTeach na Canálach, Bóthar na Canálach, Baile Átha Cliath 6 ar chostas €50,000 in aghaidh na bliana. Chuaigh an tÚdarás i mbun léas 10 mbliana le haghaidh na n-oifigí i mí na Bealtaine 2012. Tá clásal scoir sa socrú léasa ó Bhealtaine 2017 agus ón dáta seo tá méideanna a nochtar measta.

Ag deireadh na bliana, tá na ceangaltais bhliantúla seo a leanas ag an Údarás. Tá siad dlite mar seo a leanas:

	2016 €	2015 €
laistigh de bhliain amháin	50,000	50,000
Níos déanaí ná bliain amháin ach laistigh de 5 bliana	200,000	200,000
Níos déanaí ná 5 bliana	50,000	100,000
	300,000	350,000

10. Soláthar Sochair Scoir

Mar a pléadh, tá scéim pinsean sochair shainithe i bhfeidhm ag an Údarás dá fhostaithe. Rinneadh Scéim Aoisliúntais Fostaithe an Údaráis Árachais Sláinte (I.R. Uimh. 637 de 2016 a shíniú an 21 Nollaig 2016 ina bhfuil na Rialacha atá leagtha amach sa Sceideal do Rialacháin Bhaill Reatha Scéim Pinsin na Seirbhíse Poiblí 2014 (I.R. Uimh.582 de 2014) glactha mar Scéim chun sochair aoisliúntais a bhronnadh ar bhaill foirne, lena n-áirítear an Cláraitheoir, den Údarás Árachais Sláinte.

Déantar ranníocaíochtaí, lena n-áirítear ranníocaíochtaí ón bhfostóir, ar ráta 25% ó Iúil 2006 (16.66% roimhe seo) de phá inphinsin agus gearrtar iad ar an Ráiteas faoi loncam agus Caiteachas agus Cúlchistí Coinnithe loncaim. Coinnítear na ranníocaíochtaí carntha don dá scéim do chuntas an Aire Sláinte.

Beidh teidlíochtaí sochair fostaithe ina bhfeidhm dá seirbhís leis an Údarás agus dá seirbhís roimhe sa státseirbhís nó sa tseirbhís phoiblí, nuair is cuí. Ní fhaigheann an tÚdarás cistiú i leith na dteidlíochtaí sochair sin. Ní dócha go mbeidh oibleagáid ar an Údarás acmhainní a chuimsíonn sochair eacnamaíocha (seachas le haghaidh gnáth-ranníocaíochtaí ón bhfostóir) a aistriú le haghaidh sochar atá iniúchta le baill. Níltear ag súil leis go dtiocfaidh riosca achtúireach ná riosca infheistíochta aníos i gcás an Údaráis.

Mar thoradh air sin, ní mheastar go bhfuil feidhm ag na ceanglais in FRS 102 maidir le pleananna sochair shainithe agus ní mheastar go bhfuil aon nochtadh breise riachtanach.

Tá na ranníocaíochtaí seo a leanas san áireamh sa cheannteideal “Tuarastail agus Costais Foirne” (Nota 3):

	2016 €	2015 €
Ag tús na tréimhse	1,678,990	1,508,743
Ranníocaíochtaí Fostaithe	24,794	24,422
Ranníocaíochtaí Fostóirí	151,830	145,825
Iomlán	1,855,614	1,678,990

Ar a bharr sin sa bhliain 2016 baineadh €32,095 ón bhfoireann tríd an tobhach pinsin agus íocadh leis an Roinn Sláinte é.

Sa bhliain 2016 baineadh €5,744 den fhoireann maidir le Scéim Pinsin Singil na Seirbhíse Poiblí agus aistríodh é chuig an Roinn Caiteachais Phoiblí agus Athchóirithe.

11. Ceangaltais Chaipitil

Ní raibh aon cheangaltais maidir le caiteachas caipitil ann ag an 31 Nollaig 2016.

12. Nochtadh Páirtithe Gaolmhara

I measc an príomhphearsanra bainistíochta san Údarás, tá an PF/C agus na Baill de Bhord an Údaráis. B'ionann agus €105,718 (2015: €106,075) an cúiteamh iomlán a íocadh le príomhphearsanra bainistíochta, lenar áiríodh táillí agus speansais na mBall den Bhord agus luach saothair iomlán an PF/C.

Féach Nóta 4 chun miondealú a fháil ar an luach saothair agus ar na sochair a íocadh le príomhphearsanra bainistíochta.

Tá nósanna imeachta glactha ag an Údarás i gcomhréir leis na treoirlínte a d'eisigh an Roinn Airgeadais maidir le nochtadh leasa ag Baill an Údaráis agus tá an tÚdarás tar éis cloí leis na nósanna imeachta sin. Ní raibh aon idirbhearta i rith na bliana maidir le gníomhaíochtaí an Údaráis a raibh leas ag baill den bhord iontu.

13. An Ciste um Chothromú Fiontar

Déantar foráil san Acht Árachais Sláinte (Leasú), 2012, go mbeidh an Ciste um Chothromú Fiontar (an 'Ciste') ar bun ón 1 Eanáir 2013. Déanann árachóirí íocaíochtaí Dleacht Stampa i gcás polasaithe a thosaíonn nó a athnuaitear an 1 Eanáir 2013 nó ina dhiaidh a íoc leis na Coimisinéirí Ioncaim. Ina dhiaidh sin, aistríonn na Coimisinéirí Ioncaim an t-airgead sin chuig an gCiste. Déanann an tÚdarás Árachas Sláinte Creidmheasanna um Chothromú Fiontar a íoc, thar ceann tomhaltóirí, leis na gnóthais árachais sláinte ón gCiste. Déantar ráitis airgeadais ar leith a ullmhú i leith an Chiste ar bhonn bliantúil. Tá an tÚdarás freagrach as an gCiste a riar agus a choimeád ar bun.

Níl aon fhostaithe ann atá fostaithe go díreach ag an gCiste. Ghearr an tÚdarás costas iomlán €186,908 (2015: €146,089) i leith an Chiste don bhliain 2016, mar seo a leanas:

Cineál costais	Iomlán a athghearradh ar an gCiste	
	2016 €	2015 €
Tuarastail agus costais foirne	142,905	116,464
Cíos, muirir sheirbhíse agus cothabháil	19,434	11,379
Costais ríomhairí agus pháipéarachais	7,707	4,260
Costais riaracháin eile	16,710	13,754
Costais chomhairleachta eile	152	232
	186,908	146,089

14. Ceadú na Ráiteas Airgeadais

Bhí na Ráitis Airgeadais ceadaithe ag Baill an Údaráis an 19 Bealtaine 2017.

Tuarascáil agus Ráitis Airgeadais An Ciste um Chothromú Fiontar 2016

5.2 Tuarascáil agus Cuntais An tÚdarás Árachas Sláinte don bhliain ón 1 Eanáir 2016 go dtí an 31 Nollaig 2016

Chuig an Aire Sláinte

De réir théarmaí an Achta Árachais Sláinte, 1994, (arna leasú), cuireann an tÚdarás Árachas Sláinte Ráitis Airgeadais an Chiste um Chothromú Fiontar le haghaidh na tréimhse 12 mhí dar críoch an 31 Nollaig 2016 faoi do bhráid.

An Ciste um Chothromú Fiontar

(“an Ciste”)

Tuarascáil agus Ráitis Airgeadais

Clár Ábhar

Leathanach

Tuarascáil an Ard-Reachtair Cuntas agus Ciste

49

Ráiteas faoi Fhreagrachtaí

51

Ráitis Airgeadais

52 - 59

An tArd-Reachtair Cuntas agus Ciste

An Ciste um Chothromú Fiontar

Tá iniúchadh déanta agam ar ráitis airgeadais an Chiste um Chothromú Fiontar don bhliain dar críoch an 31 Nollaig 2016 faoin Acht Árachais Sláinte, 1994 (arna leasú). Cuimsíonn na ráitis airgeadais an ráiteas faoi ioncam agus caiteachas agus cúlchistí coinnithe ioncaim, an ráiteas faoin staid airgeadais, an ráiteas faoi shreabhadh airgid thirim, agus na nótaí gaolmhara. Ullmhaíodh na ráitis airgeadais san fhoirm a fhorordaítear faoi Alt 11D(8) den Acht agus de réir an chleachtais chuntasaíochta a bhfuil glacadh leis.

Freagrachtaí an Údaráis Árachais Sláinte

Tá an tÚdarás Árachais Sláinte freagrach as na ráitis airgeadais a ullmhú, as a chinntiú go dtugtar léargas fírinneach cóir iontu, agus as rialtacht na n-idirbheart a chinntiú.

Freagrachtaí an Ard-Reachtair Cuntas agus Ciste

Is é an fhreagracht atá orm na ráitis airgeadais a iniúchadh agus tuairisc a thabhairt orthu de réir an dlí is infheidhme. Déantar m'iniúchadh trí thagairt do na cúinsí speisialta a bhaineann le comhlachtaí Stáit maidir lena mbainistiú agus lena n-oibriú.

Déantar m'iniúchadh de réir na gCaighdeán Idirnáisiúnta um Iniúchóireacht (an Ríocht Aontaithe agus Éire) agus i gcomhréir leis na Caighdeáin Eiticíúla d'Iniúcháirí ón mBord um Chleachtais Iniúchóireachta.

Raon feidhme an iniúchta ar na ráitis airgeadais

Is éard atá i gceist le hiniúchadh ná fianaise a fháil ar na méideanna agus ar an nochtadh sna ráitis airgeadais, a mhéid is gá chun dearbhú réasúnach a thabhairt go bhfuil na ráitis airgeadais saor ó mhíríteas ábhartha ar bith, cibé acu trí chalaos nó trí earráid. Áirítear leis sin measúnú a dhéanamh ar na nithe seo a leanas

- cibé is amhlaidh nó nach amhlaidh go bhfuil na beartais chuntasaíochta oiriúnach, gur cuireadh i bhfeidhm go comhsheasmhach iad agus gur nochtadh go leordhóthanach iad
- réasúntacht na meastachán suntasach cuntasaíochta a rinneadh agus na ráitis airgeadais á n-ullmhú, agus
- cur i láthair foriomlán na ráiteas airgeadais.

Féachaim freisin le linn an iniúchta le fianaise a fháil ar rialtacht na n-idirbheart airgeadais.

Ina theannta sin, léim tuarascáil bhliantúil an Údaráis Árachais Sláinte chun aon neamhréireachtaí ábhartha leis na ráitis airgeadais iniúchta a shainiú agus chun sainiú a dhéanamh ar aon fhaisnéis atá mícheart go hábhartha de réir dealraimh bunaithe ar an eolas a ghnóthaigh mé le linn an t-iniúchadh a dhéanamh nó ar aon fhaisnéis atá neamhréireach go hábhartha leis an bhfaisnéis sin. Má thagaim ar an eolas faoi aon mhíríteas ábhartha dhealraitheacha nó faoi aon neamhréireachtaí ábhartha dealraitheacha, breithnímid na himpleachtaí do mo thuarascáil.

Tuairim ar na ráitis airgeadais

Is é mo thuairim:

- go dtugtar léargas fírinneach cóir sna ráitis airgeadais ar shócmhainní, ar dhliteanais agus ar staid airgeadais an Chiste amhail an 31 Nollaig 2016 agus ar idirbhearta an Chiste don bhliain 2016; agus
- gur ullmhaíodh na ráitis airgeadais i gceart de réir an chleachtais chuntasaíochta a bhfuil glacadh leis.

Is é mo thuairim gur leor taifid chuntasaíochta an Údaráis Árachais Sláinte chun mé a chumasú iniúchadh réidh cuí a dhéanamh ar na ráitis airgeadais. Tá na ráitis airgeadais ag teacht leis na taifid chuntasaíochta.

Ábhair ar a dtuairiscím trí eisceacht

Tuairiscím trí eisceacht sa chás nach bhfuair mé an fhaisnéis agus na mínithe ar fad a theastaigh uaim do m'iniúchadh, nó sa chás

- gur tháinig mé ar aon chás ábhartha nár caitheadh airgead do na críocha a bhí beartaithe ann nó aon chás nach ndearnadh na hidirbhearta de réir na n-údarás a bhí á rialú ann, nó
- nach bhfuil an fhaisnéis atá tugtha i dtuarascáil bhliantúil an Údaráis Árachas Sláinte comhsheasmhach leis na ráitis airgeadais ghaolmhara nó leis an eolas a ghnóthaigh mé le linn an t-iniúchadh a dhéanamh, nó
- go bhfuil ábhair ábhartha eile ann a bhaineann leis an dóigh ar cuireadh gnó poiblí i gcrích.

Níl aon rud le tuairisciú agam maidir leis na hábhair sin ar a dtuairiscítear trí eisceacht.

Seamus McCarthy

An tArd-Reachtair Cuntas agus Ciste
22 Meitheamh 2017

An Ciste um Choithromú Fiontar

Ráiteas faoi Fhreagrachtaí

Le hAlt 11D(8) den Acht Árachais Sláinte, 1994, (arna leasú) (an 'tAcht'), ceanglaítear ar an Údarás Árachais Sláinte (an 'tÚdarás') ráitis airgeadais a ullmhú. Agus na ráitis airgeadais sin á n-ullmhú, ceanglaítear ar an Údarás:

- Beartais oiriúnacha chuntasaíochta a roghnú agus iad a chur i bhfeidhm go comhsheasmhach ansin;
- Breithiúnais agus meastacháin a dhéanamh atá réasúnta agus stuama;
- A lua cé acu a ullmhaíodh nó nár ullmhaíodh na ráitis airgeadais de réir na gcaighdeán cuntasaíochta is infheidhme, na caighdeáin sin a shainaithint, agus an tionchar a bhí ag aon imeacht ábhartha ó na caighdeáin sin, agus an chúis leis an imeacht, a mhíniú; agus
- Na ráitis airgeadais a ullmhú ar bhonn gnóthas leantach, ach amháin má tá sé míchuí talamh

Tá an tÚdarás freagrach as a chinntiú go gcoimeádann an Ciste nó go n-áirithíonn an Ciste go gcoimeádtar taifid chúí chuntasaíochta ina dtugtar míniú agus taifeadh ceart ar idirbhearta an Chiste, lena féidir sócmhainní, dlite-anais agus staid airgeadais an Chiste a dhéanamh amach go measartha cruinn ag am ar bith agus lena gcuirtear ar chumas an Údaráis a chinntiú go gcloíonn na ráitis airgeadais le hAlt 11D(8) den Acht. Tá an tÚdarás freagrach chomh maith as sócmhainní an Chiste a chosaint agus, dá bhrí sin, as bearta réasúnta a dhéanamh chun calaois agus mírialtachtaí eile a chosc agus a bhrath.

Sheelagh Malin
Cathaoirleach

Sean Coyle
Ball

19 Bealtaine 2017
Dáta

An Ciste um Chothromú Fiontar

Ráiteas faoi Ioncam agus Caiteachas agus Cúlchistí Coinnithe Ioncaim don bhliain dar críoch an 31 Nollaig 2016

	<i>Nótaí</i>	2016 €'000	2015 €'000
Ioncam			
Dleacht Stampa	2	641,278	638,516
Caiteachas			
Creidmheas préimhe um chothromú fiontar	3	511,728	512,512
Creidmheas úsáide leapa ospidéal	4	107,691	95,669
Costais foirne agus costais eile	5	235	161
Caiteachas Iomlán		619,654	608,342
Barrachas ioncaim thar chaiteachas		21,624	30,174
Ioncam Infheistíochta		-	22
Barrachas don bhliain		21,624	30,196
Cúlchistí Coinnithe Ioncaim i dtús na bliana		18,908	(11,288)
Cúlchistí Coinnithe Ioncaim ag deireadh na bliana		40,532	18,908

Níl aon ghnóthachain ná cailteanais aitheanta ann, seachas na cinn a ndéileáiltear leo sa Ráiteas faoi Ioncam agus Caiteachas agus Cúlchistí Coinnithe Ioncaim.

Sheelagh Malin
Cathaoirleach

Sean Coyle
Ball

19 Bealtaine 2017

Dáta

Tá nótaí 1 go 11 mar chuid de na Ráitis Airgeadais seo.

An Ciste um Chothromú Fiontar

Ráiteas faoin Staid Airgeadais amhail an 31 Nollaig 2016

	<i>Nótaí</i>	2016 €'000	2015 €'000
Sócmhainní Reatha			
Taiscí gearrthéarmacha		60,000	227,744
Glanmhéadú ar airgead tirim agus ar choibhéisí airgid thirim		188,628	250
Réamhíocaíochtaí agus méideanna infhaighte eile	6	185,489	175,675
		434,117	403,669
Creidiúnaithe (méideanna atá dlite taobh istigh de bhliain amháin)			
Méideanna iníoctha agus fabhruithe	7	(346,277)	(336,761)
Creidmheas úsáide leapa ospidéil	8	(47,308)	(48,000)
		(393,585)	(384,761)
Glansócmhainní		40,532	18,908
Ionadaithe ag			
Cúlchistí Coinnithe Ioncaim		40,532	18,908

Sheelagh Malin
Cathaoirleach

Sean Coyle
Ball

19 Bealtaine 2017
Dáta

Tá nótaí 1 go 11 mar chuid de na Ráitis Airgeadais seo.

An Ciste um Chothromú Fiontar

Ráiteas faoi Shreabhadh Airgid Thirim
don bhliain dar críoch an 31 Nollaig 2016

	Nótaí	2016 €'000	2015 €'000
Barrachas ioncain thar chaiteachas caiteachas glan-insreabhadh airgid thirim ó ghníomhaíochtaí oibriúcháin			
Barrachas ioncain thar chaiteachas oibriúcháin don bhliain		21,624	30,174
Méadú ar fhéichiúnaithe	6	(9,814)	(1,656)
Méadú chreidiúnaithe	7 & 8	8,824	26,123
Glan-insreabhadh airgid thirim ó ghníomhaíochtaí oibriúcháin		20,634	54,641
Sreabhadh airgid thirim ó ghníomhaíochtaí infheistíochta			
Ús bainc faighte		-	22
Sreabhadh airgid thirim ó ghníomhaíochtaí infheistíochta		-	22
Glanmhéadú ar airgead tirim agus ar choibhéisí airgid thirim		20,634	54,663
Airgead tirim agus coibhéisí airgid thirim ag an 1 Eanáir		227,994	173,331
Airgead tirim agus coibhéisí airgid thirim ag an 31 Nollaig		248,628	227,994
Glanmhéadú ar airgead tirim agus ar choibhéisí airgid thirim		20,634	54,663

Sheelagh Malin
Cathaoirleach

Sean Coyle
Ball

19 Bealtaine 2017
Dáta

Tá nótaí 1 go 11 mar chuid de na Ráitis Airgeadais seo.

An Ciste um Chothromú Fiontar

Nótaí (mar chuid de na ráitis airgeadais)

1. Beartais Chuntasáíochta

Tá na beartais chuntasáíochta shuntasacha a cuireadh i bhfeidhm agus na ráitis airgeadais seo á n-ullmhú leagtha amach thíos. Mura luaitear a mhalairt, cuireadh na beartais seo i bhfeidhm go comhsheasmhach maidir le gach bliain a chuirtear i láthair.

Bunús Ullmhúcháin

Tá na ráitis airgeadais ullmhaithe de réir Chaighdeán Tuairiscithe Airgeadais 102 (“FRS 102”), “An Caighdeán Tuairiscithe Airgeadais is Infheidhme sa Ríocht Aontaithe agus i bPoblacht na hÉireann” den chéad uair sa bhliain reatha. Ullmhaíodh na ráitis airgeadais ar bhonn fabhrúithe na cuntasáíochta faoi choinbhinsiún an chostais stairiúil de réir na bprionsabal cuntasáíochta a bhfuil glacadh leo.

Cuirtear ráitis airgeadais an Chiste i láthair in Euro (“€000”), arb é airgeadra feidhmeach an Údaráis é.

Faisnéis Ghinearálta

Tá foráil san Acht um Árachas Sláinte 1994, mar atá leasaithe ag an Acht Árachais Sláinte 2012, le haghaidh cothromaithe fiontar ina bhfaigheann fiontair chláráithe creidmheasanna de réir aicmí áirithe de dhaoine árachaithe ionas nach mbailíonn fiontair chláráithe préimh maidir le soláthar árachais sláinte don duine. Bhí foráil in Acht 2012 freisin chun Ciste um Chothromú Fiontar a bhunú.

Foráiltear leis an Acht go n-íocfar isteach sa Chiste gach dleacht stampa arna íoc de bhua Alt 125A den Acht Comhdhlúite Dleachtanna Stampa, 1999, i ndáil le conarthaí a thosaíonn an 1 Eanáir 2013 nó ina dhiaidh.

Áirítear iad seo a leanas le híocaíochtaí amach ón gCiste:

- Creidmheas préimhe um chothromú fiontar - an leibhéal sin fiontair a bhíonn ag tomhaltóir maidir le fiontar cláráithe nach dtéann i bhfeidhm ar an bpréimh íoctha. Gearrtar an phréimh chéanna ar gach duine faoi árachas le haghaidh plean faoi leith, beag beann ar aois, inscne nó an riocht sláinte ina bhfuil siad nó ina mbeidh siad ach beidh eisceachtaí ann maidir le páistí faoi 18 mbliana d’aois, beidh lacáistí ann le haghaidh teaghlaigh i scéimeanna grúpaí, do dhaoine fásta óga agus d’ualaithe rátála saoil phobail. Foráiltear sa Scéim um Chothromú Fiontar go bhfaigheann fiontair chláráithe préimheanna níos airde maidir le daoine aosta nach bhfuil chomh sláintiúil sin a chur faoi árachas, agus íoctar an méid is airde trí chreidmheas préime um chothromú fiontar ón gCiste. Athraíonn an leibhéal de chreidmheasanna um chothromú fiontar ón gCiste maidir le préimheanna bunaithe ar aois, inscne agus leibhéal clúdaigh.
- Creidmheas úsáide ospidéal - bíonn méid faoi leith iníoctha ón gCiste le haghaidh gach fanachta a dhéanann daoine faoi árachas in ospidéal príobháideach nó in ospidéal atá cistithe go poiblí nuair a bhíonn táille le híoc faoi réir Alt 55 den Acht Árachais Sláinte 1970.

Tréimhse Chuntasáíochta

Baineann na ráitis airgeadais leis an mbliain ón 1 Eanáir 2016 go dtí an 31 Nollaig 2016.

Ioncam

Aithnítear ioncam Dleacht Stampa sna ráitis airgeadais thar théarma an chonartha árachais sláinte ábhartha. Glactar leis go maireann an téarma sin dhá mhí dhéag i ngach cás. Déanann gnóthais chláráithe dleacht stampa ar pholasaithe a thosaíonn nó a athnuaitear an 1 Eanáir 2013 nó ina dhiaidh a íoc leis na Coimisinéirí Ioncain ar bhonn ráithiúil. Íoctar an dleacht stampa isteach sa Chiste ina dhiaidh sin. Déantar fáltais an Chiste sa bhliain airgeadais a choigeartú chun na nithe seo a leanas a chur san áireamh:

- Dleacht stampa fhabhráithe, arb ionann í agus dleacht stampa amuigh atá dlíte don Chiste ag deireadh na bliana agus na méideanna atá iníoctha ag gnóthais chláráithe i ndáil leis an ráithe dheiridh den bhliain airgeadais. Taifeadtar an méid sin mar fhéichiúnaí don Chiste.

- Is ionann dleacht stampa neamhthuillte agus an céatadán measta de dhleacht stampa a íocadh isteach sa Chiste le linn na bliana airgeadais agus a fabhraíodh ag deireadh na bliana. Baineann sí le téarma neamhéagtha na gconarthaí árachais sláinte ábhartha ag dáta an chláir chomhordaithe. Taifeadtar an méid sin mar dhleacht stampa neamhthuillte ag an dáta tuairiscithe airgeadais (féach **Nóta 7** - Creidiúnaithe agus fabhruithe).

Aithint Caiteachais

Aithnítear caiteachas sna ráitis airgeadais ar bhonn fabhraithe, de réir mar a thabhaítear é.

Creidmheas Préimhe um Chothromú Fiontar

Taifeadtar creidmheas préimhe um chothromú fiontar ar bhonn fabhruithe. Éilíonn gnóthais chláraithe creidmheas préimhe um chothromú fiontar ón gCiste ar bhonn míosúil. Agus cinneadh á dhéanamh ar an méid a aithneofar mar speansas sa bhliain airgeadais, déantar na híocaíochtaí ón gCiste a choigeartú chun na nithe seo a leanas a chur san áireamh:

- Méideanna atá éilithe ag gnóthais chláraithe agus méideanna atá iníoctha leo sa chás nach raibh siad íoctha ag dáta an chláir chomhordaithe.
- Creidmheas préimhe neamhghearrtha um chothromú fiontar – íocann formhór na ndaoine as polasaithe árachais sláinte trí thráthchodanna míosúla nó trí réamhíocaíocht gach bliain. I gcás creidmheasanna a éilítear i ndáil le tráthchodanna míosúla, gearrtar iad sa mhí lena mbaineann an t-éileamh. I gcás creidmheasanna a éilítear i ndáil le polasaithe a réamhíoctar astu, gearrtar iad go haonfhoirmeach thar dhá mhí dhéag an chonartha. Ag dáta an chláir chomhordaithe, is mar fhéichiúnaí a aithnítear aon mhéideanna atá íoctha le gnóthais chláraithe ach nach bhfuil gearrtha go fóill (féach **Nóta 3**).

Breithiúnais Thábhachtacha Chuntasáíochta agus Meastacháin Thábhachtacha Chuntasáíochta I

Na ráitis airgeadais á n-ullmhú bíonn bainistíocht ag teastáil chun breithiúnais, meastacháin agus tuairimí a dhéanamh a théann i bhfeidhm ar na méideanna tuairiscithe le haghaidh sócmhainní agus dliteanais ar dháta an chláir chomhordaithe agus na méideanna tuairiscithe le haghaidh ioncain agus speansas i rith na bliana. Ciallaíonn nádúr an mheastacháin, áfach, go bhféadfaí na torthaí bheith difriúil ná na meastacháin sin. Meastar gur na breithiúnais seo a leanas a bhí an tionchar ba shuntasáir ar na méideanna atá aitheanta sna ráitis airgeadais:

Ba chóir go mbeadh an leibhéal de chúlchistí maidir le héilimh sa todhchaí a áirítear sna ráitis airgeadais chomh láidir leis an meastachán is fearr agus gur chóir go mbeadh siad leordhóthánach go leor i dtólamh le dliteanais ar bith a chlúdach a thagann chun cinn maidir le sealanna san ospidéal nach bhfuil éilithe go fóill chomh fada agus is féidir iad a mheas. Ríomhtar soláthar creidmheas úsáid ospidéil bunaithe ar chomhairle neamhspleách actúireach trí úsáid a bhaint as teicnící áirithe actúireachta chun an meastachán lárnach a aimsiú agus réimse de mheastacháin réasúnta. Tá an soláthar a ndéantar taifead air sna ráitis airgeadais chomh láidir leis an meastachán is fearr a bhaintear amach trí mhodhanna actúireachta a nglactar leo go ginearálta a úsáid.

Creidmheas Úsáide ospidéil

Taifeadtar an creidmheas úsáide ospidéil ar bhonn fabhruithe. Agus cinneadh á dhéanamh ar an méid a aithneofar mar speansas sa bhliain airgeadais, déantar na híocaíochtaí ón gCiste a choigeartú chun na nithe seo a leanas a chur san áireamh:

- Méideanna atá éilithe ag gnóthais chláraithe agus méideanna atá iníoctha leo sa chás nach raibh siad íoctha ag dáta an chláir chomhordaithe.
- Soláthar do chreidmheas úsáide ospidéil i ndáil le fanachtaí san ospidéal sa bhliain airgeadais nach raibh éilithe ag gnóthais chláraithe ag deireadh na bliana. Glactar leis sa soláthar sin go gcaitear líon aonfhoirmeach oícheanta agus laethanta cáilitheacha i gcóiríocht ospidéil phríobháidigh ar fud conarthaí árachais sláinte a thosaíonn ar dhátaí éagsúla agus go dtarlaíonn ospidéalú go haonfhoirmeach le linn thréimhse an pholasáir. Bíonn an-éagsúlacht ann sa tréimhse shocraíochta le haghaidh éilimh ospidéil. Mar thoradh air sin, d'fhéadfadh go ndéanfadh gnóthais chláraithe éileamh ar chreidmheas úsáide ospidéil bliain nó níos mó tar éis an fhanachta san ospidéal.
- Coigeartú maidir le rósholáthar nó soláthar ró-íseal le haghaidh creidmheasanna nár tugadh maidir le blianta airgeadais roimh nach bhfuil íoctha ag dáta an chláir chomhordaithe.

2. Ioncam

Déanann gnóthais chláraithe íocaíochtaí dleacht stampa i gcás polasaithe a thosaíonn nó a athnuaitear an 1 Eanáir 2013 nó ina dhiaidh a íoc leis na Coimisinéirí Ioncaim agus ina dhiaidh sin a aistríonn an t-airgead chuig an gCiste um Chothromú Fiontar.

	2016 €'000	2015 €'000
Dleacht stampa a íocadh isteach sa Chiste	641,635	641,522
Gluaiseacht na dleachta stampa a bhí infhaighte sa bhliain	7,394	4,425
Gluaiseacht na dleachta stampa neamhthuillte sa bhliain	(7,751)	(7,431)
	641,278	638,516

3. Creidmheas préimhe um chothromú fiontar

	2016 €'000	2015 €'000
Íocaíochtaí a rinneadh le gnóthais chláraithe	511,786	512,260
Gluaiseacht an chreidmheasa préimhe um chothromú fiontar a bhí iníoctha le gnóthais chláraithe sa bhliain	2,361	(2,480)
Gluaiseacht an chreidmheasa préimhe neamhghearrtha um chothromú fiontar sa bhliain	(2,419)	2,732
	511,728	512,512

4. Creidmheas úsáide ospidéil

	2016 €'000	2015 €'000
Íocaíochtaí a rinneadh le gnóthais chláraithe	109,043	74,472
Creidmheas úsáide ospidéil fiontar a bhí iníoctha le gnóthais chláraithe sa bhliain	(660)	5,601
Gluaiseacht an tsoláthair don chreidmheas úsáide ospidéil sa bhliain	(692)	15,596
	107,691	95,669

5. Costais foirne agus costais eile

	2016 €'000	2015 €'000
Áirítear le Costais athghearrtha an Údaráis Árachas Sláinte:		
Tuarastail agus costais foirne	137	110
Costais oiliúna	3	4
Táillí Stiúrthóirí	3	4
Cíos, muirear seirbhíse agus cothabháil	19	11
Árachas	3	3
Ríomhairí agus Páipéarachas	6	6
Costais riaracháin eile	7	4
Dímheas	7	6
	185	148
Costais a gearradh go díreach ar an gCiste:		
Comhairleacht	1	7
Iníúcháireacht	9	3
Cuntasaíocht	38	-
Costais Dí	-	1
Árachas	2	2
	50	13
	235	161

Ullmhaítear an costas atá ar áireamh sa Ráiteas faoi Ioncam agus Caiteachas agus Cúlchistí Coinnithe Ioncaim don bhliain 2016 ach úsáid a bhaint as bonn fabhrúithe na cuntasaíochta.

6. Réamhócaíochtaí agus feichiúnaithe eile

	2016 €'000	2015 €'000
Creidmheas préimhe neamhgearrtha um chothromú fiontar	50,903	48,484
ADleacht stampa fhabhrúithe a bhí infhaighte	134,586	127,191
	185,489	175,675

7. Creidiúnaithe agus fabhruithe

	2016 €'000	2015 €'000
Dleacht stampa neamhthuillte	245,306	237,555
Creidmheas préimhe um chothromú fiontar a bhí iníoctha	82,012	79,651
Creidmheas úsáide ospidéil a bhí iníoctha	18,723	19,383
An tÚdarás Árachas Sláinte	236	172
	346,277	336,761

8. Creidmheas úsáide ospidéil

	2016 €'000	2015 €'000
I dtús na bliana	48,000	32,404
A tháinig chun cinn le linn na bliana	107,691	93,670
A úsáideadh le linn na bliana	(108,383)	(80,074)
Gluaiseacht i méideanna neamhúsáidte	-	2,000
Ag deireadh na bliana	47,308	48,000

9. Staid Airgeadais an Chiste um Chothromú Fiontar

Mar ba léir ón Ráiteas faoi Ioncam agus Caiteachas agus Cúlchistí Coinnithe Ioncaim, b'ionann agus €40.5m an chúchistí a coinníodh (2015: €18.9m). Glactar barrachas nó easnamh ar bith a thagann chun cinn maidir le tréimhsí reatha nó tréimhsí conarthaí a chuaigh thart san áireamh nuair a bhítear ag déanamh moltaí don Aire maidir le creidmheasanna um chothromú fiontar agus ar dhleacht stampaí.

Ar an 31 Nollaig 2016, bhí airgead tirim agus cóibhéisí airgid thirim de €249m (2015:€228m) ag an gCiste um Chothromú Fiontar.

10. Nochtuithe Páirtithe Gaolmhara

Tá nósanna imeachta glactha ag an Údarás i gcomhréir leis na treoirlínte a d'eisigh an Roinn Airgeadais maidir le nochtadh leasa ag Baill an Údaráis agus tá an tÚdarás tar éis cloí leis na nósanna imeachta sin. Ní raibh aon idirbhearta le linn na bliana maidir le gníomhaíochtaí an Chiste a raibh leas ag Baill den Údarás iontu.

11. Ceadú na Ráiteas Airgeadais

Bhí na Ráitis Airgeadais ceadaithe ag Baill an Údaráis ar an 19 Bealtaine 2017

Aguisín A

Staitisticí a bhaineann leis an Margadh Árachais Sláinte Phríobháidigh in Éirinn, 2016

Tábla 1: Árachaithe ^{6,7}

An Bhliain dar Críoch	Líon Iomlán na nÁrachaithe (000s)	Clúdach Árachais Sláinte Phríobháidigh mar % den Daonra
Nollaig 2001	1,871	48.2%
Nollaig 2002	1,941	49.2%
Nollaig 2003	1,999	49.8%
Nollaig 2004	2,054	50.2%
Nollaig 2005	2,115	50.4%
Nollaig 2006	2,174	50.3%
Nollaig 2007	2,245	50.5%
Nollaig 2008	2,297	50.9%
Nollaig 2009	2,260	49.7%
Nollaig 2010	2,228	48.8%
Nollaig 2011	2,163	47.2%
Nollaig 2012	2,099	45.7%
Nollaig 2013	2,049	44.5% ⁸
Nollaig 2014	2,025	43.8%
Nollaig 2015	2,122	45.5%
Nollaig 2016	2,152	45.8%

⁶ Baineann na figiúirí go léir leis an margadh árachais sláinte príobháidigh ar fad, i.e. rollú oscailte agus gnóthais theoranta.

⁷ Tá na figiúirí daonra bunaithe ar mheastacháin daonra ón bPríomh-Oifig Staidrimh.

⁸ Tá difear idir an Clúdach mar % d'fhiúir an Phobail le haghaidh 2013, 2015 agus 2015 ná staitisticí a foilsíodh roimhe de réir na bhfigiúir is déanaí pobail atá eisithe ag an bPríomh-Oifig Staidrimh.

Tábla 2: Ioncam Prémhe

Bliain	Ioncam Iomlán (€m)
2002	821.9
2003	978.2
2004	1,061.1
2005	1,152.7
2006	1,299.5
2007	1,477.8
2008	1,652.2
2009	1,846.7

Bliain	Ioncam Iomlán (€m)
2010	1,949.1
2011	2,061.4‡
2012	2,240.7‡
2013	2,388.5‡
2014	2,444.9‡
2015	2,462.4‡
2016	2,528.0‡

‡ tá HSF ar áireamh sna figiúirí seo ó 2011 nuair a bhí sé cláraithe ar dtús leis an Údarás

Tábla 3: Sciartha den Mhargadh+

Léiríonn an tábla seo a leanas faoi mar a tháinig athrú ar sciartha den mhargadh ó bunaíodh an tÚdarás.

Nollaig	Irish Life Health*†	Laya Healthcare**	Vhi Healthcare	GloHealth†	Gnóthais Bhallraíochta Teoranta***
	%	%	%	%	%
2001	–	13%	82%	–	5%
2002	–	15%	80%	–	5%
2003	–	17%	78%	–	5%
2004	–	19%	76%	–	5%
2005	1%	21%	74%	–	4%
2006	3%	21%	72%	–	4%
2007	5%	21%	70%	–	4%
2008	8%	22%	67%	–	4%
2009	10%	23%	63%	–	4%
2010	14%	21%	62%	–	4%
2011	18%	21%	57%	–	4%
2012	17%	22%	56%	1%	4%
2013	15%	23%	54%	4%	4%
2014	15%	23%	53%	5%	4%
2015	14%	26%	51%	5%	4%
2016	14%	26%	50%	6%	4%

+ Líon na n-árachaithe a bhfuil cumhdach othair chónaithigh acu

* Maidir le 2007 agus le blianta níos luaithe, baineann na sonraí le VIVAS Health.

** Maidir le 2012, is ionann na sonraí agus suim na sciartha den mhargadh a bhí ag Quinn Insurance Ltd (Faoi Riarachán) agus Elips Insurance Ltd. Baineann sonraí na mblianta roimhe le Quinn Healthcare nó (2006 agus níos luaithe) le BUPA Ireland.

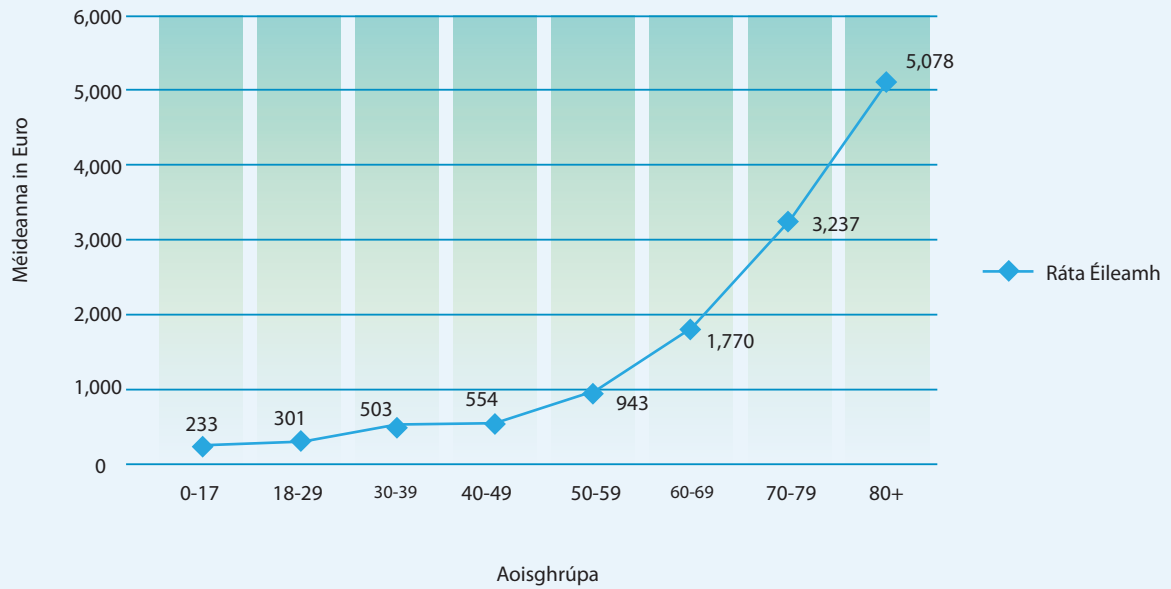
*** Cuimsíonn siad sin Scéimeanna an Gharda Síochána, BSL agus na nOifigeach Príosún.

*† Glacfaidh Irish Life Health seilbh ar GloHealth i 2017. Ghlac Irish Life seilbh ar Aviva Health i 2016 agus d'athraigh sé a ainm go Irish Life Health

Aguisín B

Éagsúlacht éilimh de réir aoise

Éilimh a bhí ar áireamh i dTuairisceáin in aghaidh an Árachaí in 2016

Aguisín C

Struchtúr Aoise an Mhargaidh

Léirítear sa tábla seo a leanas an t-athrú atá tagtha ar struchtúr aoise an mhargaidh ó dheireadh na bliana 2013. Tá na táblaí sa chuid seo bunaithe ar thuirisceáin faisnéise a fhaightear ó Ghnóthais Bhallraíochta Oscailte. Tá na sonraí sna tuairisceáin seo éagsúil le sonraí a bhí san áireamh i dtáblaí roimhe seo ar an tslí nach gcuirtear na daoine seo a leanas san áireamh: daoine atá sa tréimhse tosaigh feithimh, daoine a bhfuil árachas acu ó Ghnóthais Bhallraíochta Teoranta, agus daoine a bhfuil árachas acu ó tháirgí nach bhfuil faoi réir dleacht stampa árachais sláinte agus na gcreidmheasanna sláinte aoischoibhneasa.

Líon na nÁrachaithe ina mhílte	2013	2014	2015	2016
Aoisghrúpa				
0-17	462	454	475	481
18-29	211	203	210	217
30-39	295	281	297	292
40-49	296	293	322	326
50-59	263	261	276	284
60-69	215	217	224	232
70-79	119	125	132	141
80+	49	52	55	60

Léirítear sa tábla seo a leanas an tslí a raibh sciartha den mhargadh éagsúil de réir aoise ag deireadh na bliana 2016. Déantar tagairt sa tábla thíos do Ghnóthais Bhallraíochta Oscailte amháin agus ní bhaineann sé le Ghnóthais Bhallraíochta Teoranta.

Aoisghrúpa	Irish Life Health %	Laya Healthcare %	Vhi Healthcare %
0-49	23%	28%	49%
50-59	20%	27%	53%
60-69	18%	28%	54%
70-79	12%	22%	66%
80+	7%	12%	81%
lomlán	21%	27%	52%

Aguisín D

Clár na nGnóthas Sochar Sláinte
amhail an 31 Nollaig 2016

Gnóthais Bhallraíochta Oscailte

1. Irish Life Health DAC (ag trádáil mar Irish Life Health);
2. Elips Versicherungen AG (Elips Insurances Ltd.) (ag trádáil mar Laya Healthcare);
3. Great Lakes Reinsurance (UK) PLC (ag trádáil mar GloHealth);
4. H.S.F. Health Plan Limited (ag trádáil mar Hospital Saturday Fund);
5. Vhi Insurance DAC (ag trádáil mar Vhi Healthcare);
6. An Bord Árachais Sláinte Shaorálaigh;

Gnóthais Bhallraíochta Teoranta

1. Ciste Coigilitis Mhíochaine Foirne Bhord Soláthair an Leictreachais;
2. Cumann Míochaine Saorálach Goulding;
3. Ciste Carthanachta Foirne Allamuigh Chuideachta Árachais Bheatha na hÉireann cpt;
4. Cumann Cúnaimh Mhíochaine Chuideachta Bheatha na hÉireann;
5. Ciste Carthanachta Foirne Chomhlacht na hÉireann um Árachas;
6. Cumann Cúnaimh Mhíochaine na nOifigeach Príosúin; agus
7. Cumann Cúnaimh Mhíochaine Naomh Pól an Gharda Síochána.

Aguisín E

Freastal ar Chruinnithe de chuid an Údaráis sa bhliain 2016

Ball Údaráis	Cruinnithe ar Freastalaíodh Orthu ⁹
Sheelagh Malin, Uasal, Cathaoirleach	10
An tUas. Ian Britchfield	5 ¹⁰
An tUas. Sean Coyle	8
Dr. Fiona Kiernan	9
An tUas. James A. McNamara	9
An tUas. Jim Joyce	1 ¹¹
An tUas. Donall Curtin	1
An tOllamh Anthony Staines	1
An tUas. Paul Turpin	1

Freastal ar Chruinnithe Iniúcháireachta an Údaráis le haghaidh 2016

Ball den Choiste Iniúcháireachta	Cruinnithe ar Freastalaíodh Orthu ¹²
An tUas. Sean Coyle, Cathaoirleach	3
An tUas. Ian Britchfield	1
Dr. Fiona Kiernan	2
An tUas. James A. McNamara	2
Sheelagh Malin, Uasal	3
An tUas. Paul Turpin	1
An tUas. Donall Curtin	1

⁹ Bhí deich gcruinniú ag an Údarás i 2016

¹⁰ Ceapadh an tUas. Ian Britchfield chuig an Údarás ar an 20 Meitheamh 2016

¹¹ Tháinig deireadh le tréimhse cheapúcháin an Uas. Joyce, Curtin, Malin, an Ollaimh Staines agus an Uas Turpin ar an 31 Eanáir 2016. Ceapadh An tUas. Malin (athcheaptha), an tUas. Coyle, an Dr. Kiernan agus an tUas. McNamara chuig an Údarás ar an 1 Feabhra 2016.

¹² Bhí ceithre chruinniú ag an gCoiste Iniúcháireachta i 2016

D'fhreastail An tUas. Malin (athcheaptha), an tUas. Coyle, an Dr. Kiernan agus an tUas. McNamara mar bhaill den Choiste Iniúcháireachta ar bhonn eatramhach. I ndiaidh don Uasal Ian Britchfield bheith ceaptha chuig an Údarás ar an 20 Meitheamh 2016, cheap an tÚdarás an tUas. Coyle agus an tUas. Britchfield mar bhaill den Choiste Iniúcháireachta

Aguisín F

Rátaí Cothromú Riosaí

Rátaí a bhí i bhFeidhm i gCás Conarthaí a bhí á dTosú/á nAthnuachan ón 1 Márta 2015 go dtí an 28 Feabhra 2016

Creidmheasanna Prémhe um Chothromú Rioscaí

Cineál Conartha	Conradh Neamh-Bhreischumhdaigh		Conradh Breischumhdaigh	
	Male	Female	Male	Female
60-64	€200	€150	€425	€300
65-69	€525	€350	€1,075	€725
70-74	€825	€600	€1,750	€1,200
75-79	€1,025	€800	€2,250	€1,700
80-84	€1,475	€1,025	€2,975	€2,125
85+	€1,750	€1,125	€3,725	€2,475

Íoctar creidmheas úsaíde leapa ospidéil ar fiú €90 é i leith gach oíche cáilithí a chaitheann áracháí san ospidéal.

Dleachtanna Stampa Rátáil Phobail

Dleachtanna Stampa Rátáil Phobail (Cineál Conartha)	Conradh Neamh-Bhreischumhdaigh	Conradh Breischumhdaigh
Aosach	€240	€399
Leanbh	€80	€135

Rátaí a bhí i bhFeidhm i gCás Conarthaí a bhí á dTosú/á nAthnuachan ón 1 Márta 2016 go dtí an 31 Márta 2017

Creidmheasanna Prémhe um Chothromú Rioscaí

Cineál Conartha	Conradh Neamh-Bhreischumhdaigh		Conradh Breischumhdaigh	
	Fireann	Baineann	Fireann	Baineann
65-69	€575	€375	€1,125	€800
70-74	€900	€675	€1,800	€1,300
75-79	€1,175	€850	€2,550	€1,900
80-84	€1,550	€1,100	€3,375	€2,375
85 agus níos sine	€1,775	€1,250	€4,150	€2,775

Íoctar creidmheas úsáide leapa ospidéil ar fiú €90 é i leith gach oíche cáilithí a chaitheann árachaí san ospidéal. Íoctar creidmheas úsáide leapa ospidéil ar fiú €30 é i leith gach lá cháilithigh a chaitheann árachaí san ospidéal.

Dleachtanna Stampa Rátáil Phobail

Dleachtanna Stampa Rátáil Phobail (Cineál Conartha)	Conradh Neamh-Bhreischumhdaigh	Conradh Breischumhdaigh
Aosach (18 agus níos sine)	€202	€403
Leanbh (17 agus níos óige)	€67	€134

Rátaí a bhí i bhFeidhm i gCás Conarthaí a bhí á dTosú/á nAthnuachan ón 1 Aibreán 2017 ar aghaidh

Creidmheasanna Préimhe um Choithromú Rioscaí

Cineál Conartha	Conradh Neamh-Bhreischumhdaigh		Conradh Breischumhdaigh	
	Fireann	Baineann	Fireann	Baineann
65-69	€850	€525	€1,175	€675
70-74	€1,250	€1,075	€1,950	€1,500
75-79	€1,750	€1,425	€2,750	€2,125
80-84	€2,375	€1,925	€3,750	€2,925
85 agus níos sine	€2,975	€2,375	€4,875	€3,700

Íoctar creidmheas úsáide leapa ospidéil ar fiú €90 é i leith gach oíche cáilithí a chaitheann árachaí san ospidéal. Íoctar creidmheas úsáide leapa ospidéil ar fiú €30 é i leith gach lá cháilithigh a chaitheann árachaí san ospidéal.

Dleachtanna Stampa Rátáil Phobail

Dleachtanna Stampa Rátáil Phobail (Cineál Conartha)	Conradh Neamh-Bhreischumhdaigh	Conradh Breischumhdaigh
Aosach (18 agus níos sine)	€222	€444
Leanbh (17 agus níos óige)	€74	€148

Aguisín G

Staitisticí maidir leis an Rátáil Phobail Saoil

B'ionann agus 15,000 an líon saolta a bhí ag íoc lódálacha Rátáil Phobail Saoil sa bhliain 2016.

B'ionann agus €2.4milliún iomlán na lódálacha Rátáil Phobail Saoil a íocadh sa bhliain 2016 i gcomparáid le €711,000 i 2015.